

UFO-NYTT

5

Nr : 5

1977

Årgång 1

ARBETSGRUPPEN FÖR UFOLOGI

Kavalkad över aktuella
UFO - händelser och ökad
kunskap om UFO - fenomen

Utgiven av :
Kalmar Ölands -
U F O - Förening

H E J S A N !

UFO-läger på Öland

17-19 JUNI

Kalmar-Ölands UFO-förening ordnade för första gången ett sommarläger för sina medlemmar och ett antal inbjudna från olika platser i landet. Programmet rymde bevakning, demonstrationer, diskussioner, information, motionsrunda och lägerliv i största allmänhet. Ett femtontal intresserade deltog.

Lägret inleddes i fredags då man begav sig till klubbstugan i Strandtorp vid Norra Möckleby. Omedelbart började dygnet-runt-bevakningen av lufterummet från bevakningsornet.

Lördagen ägnades bland annat till information om och diskussion kring olika tillvägagångssätt vid bevakningen och hur den fungerar praktiskt.

Vidare diskuterades astronomi, flyg och radar. En demonstration av ett spegelteleskop, en stjärnkikare och en så kallad UFO-detektor, som mäter de magnetiska fälten i atmosfären, gavs också.

Programmet för söndagen, den sista lägerdagen, innehöll ett hemligt moment som visade sig vara en motionsrunda med tipspå. De båda inbjudna flickorna från Okäström lyckades knipa åt sig två av priserna.

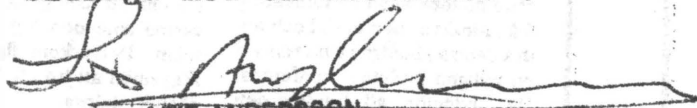
Kalmar-Ölands UFO-förening har planer på att även nästa år ordna ett läger och då inbjuda alla UFO-föreningar i hela Sverige.

Nu så lider den Svenska sommaren mot sitt slut, och det betyder för oss som sysslar med UFO att vi börjar med våra Nattobservationer igen efter sommaruppehållet. Alla är Välkomna.

Det var nu en tid sedan vi hade vårt UFO-läger, men det var ett Mycket Lyckat läger, alla var glada och nöjda från början till avresan.

Det är glädjande att vi nu äntligen fått lotteri och Postgiro, 9 2 6 4 1 1 - 0 .

Kom ut till Klubbstugan och HJÄLP till med renoveringen, För närmare upplysn. Ring till : Lisbett Tel: 0 4 8 0 - 2 8 6 5 1 . Och till sist är alla välkomna att bidra med en insändare .

LEIF ANDERSSON

Bidrag från läsekretsen i form av artiklar och diskussionsinlägg mottages tacksamt.

För att underlätta den redaktionella bearbetningen, bör manuskripten skrivas på maskinen. Var god observera att manus endast skrivs på bladets ena sida.

Bidrag kan sändas direkt till:

Box 3001

UFO - NYTT
381 03 KALMAR

Nytt i korthet

Fenomen på himlen

MADRID (TT-DPA)

Befolkningen på Mallorca såg natten till söndagen ett säregt ljus föremål på himlen, rapporterar den spanska nyhetsbyrån CIFRA. Det var ett trekantigt UFO (oidentifierat flygande föremål) som var synligt i en halvtimme över den spanska ön.

Människorna på ön kunde iaktta föremålet med blotta ögat eller med hjälp av ett bra tag innan det försvann i nordöstlig riktning.

I Spanien har de senaste månaderna ofta förekommit rapporter om UFO, som t o m har fotograferats. Särskilt ofta har dessa föremål siktats över Kanarieöarna.

USA-satellit tio år i rymden

WASHINGTON (Expressen-Reuter). En mycket avancerad rymdsond Voyager 1, startar 20 augusti för en 10 år lång resa till yttre rymden.

Amerikanska rymdflygstyrelsen Nasa sänder i väg Voyager 1 från Kennedy-rymdcentralen i Florida. Den klarar sig bättre utan manövrering från marken än vad tidigare sonder gjort.

Den är i förväg inställd för att själv registrera alla uppgifter om kosmisk strålning, rymdmateriens sammansättning med mera och

att själv TV-filma de himlakroppar den passerar.

12 dagar efter starten sänds en liknande sond, Voyager 2, upp. De två farkosterna flyger mot jätteplaneten Jupiter som de når på våren och sommaren 1979. De fortsätter mot den andra jätteplaneten, Saturnus, som de når ett år senare. Då är sonderna 2,2 miljarder kilometer från jorden.

Efter utfört arbete kring Saturnus går färderna mot vårt solsystems utkanter, för fler uppgifter.

JUPITER BLIR VÅR NYA SOL?

MOSKVA (TT-Reuter)

Sovjetiska astronomer har kommit till den slutsatsen att Jupiter inte är en planet utan en stjärna i vardande. De förutsäger att den i en avlägsen framtid flamlar upp, blir jordens andra sol.

Nyhetsbyrån TASS rapporterade på torsdagen att forskare från Moskva, Leningrad och andra centra jämförde sina rön vid en nyligen avslutad konferens. De bedömde att Jupiter, den största av solsystemets nio planeter, utstrålar ljus och hetta på grund av inre kärnreaktioner liknande dem som får solen att skina.

De beräknar att Jupiters värme och lyskraft kommer att bli likvärdig med solens massa och intensitet om tre miljarder år, skrev TASS. Planetens kärntemperatur ökar och motsvarar nu 300 000 grader Kelvin.

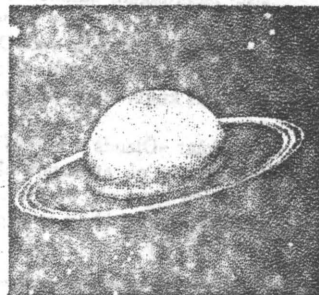
Amerikanska rymdsonden Pioneer 11 påvisade 1974 att Jupiter, som är 1 300 gånger större

än jorden, gav ifrån sig ungefär två och en halv gång så mycket värme som den tog emot från solen. Detta kom flera vetenskapsmän att tro att den var en döende stjärna.

De sovjetiska vetenskapsmännen anser däremot att Jupiter i själva verket håller på att flamma upp, och att dess massa stadigt växer genom "infångandet" av kometer, meteoriter och rymdaff.

De uttalar sig inte om vilken verkan på jorden Jupiters stjärnstatus kan få, men de tror att universum om tre miljarder år kan innehålla ännu ett tvillingstjärnsystem, sammansatt av solen och Jupiter.

Har fem ringar

Uranus, den sjunde planeten från solen räknat har fem ringar.

Upptäckten gjordes av ett team astronauter vid Cornell Universitet i USA, som ombord på ett flygplan sydväst om Australien såg genom ett 90-centimeters teleskop hur Uranus passerade framför en avlägsen stjärna.

Variationer i ljusstyrkan alldeles före och efter försvinnandet gjorde att man konstaterade åtminstone fem ringar.

Det egentliga målet var faktiskt att mäta Uranus diameter och studera planetens atmosfär, upptäckten av ringarna var ren tur.

Den förut enda kända planeten, som har ringar är Saturnus.

Våra läsare är välkomna med inlägg under denna avdelning, de må röra sig om tidningens innehåll eller någon annan fråga, som kan vara av allmänt intresse. Tidningen åtager sig inget redaktionellt ansvar för införda insändare.

VAR FINNS LOCKET ?

Under senare tid har snart sagt varje naturvetenskaplig tidskrift med självaktning publicerat långa och detaljerade artiklar - ofta med förstklassiga färgfoton - om resultaten från Viking-färderna till Mars. Det är därför inte utan förvåning man tar del av Gunnar Schelins inlägg, betitlat "Varför så tyst?", i UFO-Nytt nr 1:4. Gunnar säger bl.a.: "Så plötsligt lägger man på locket och det blir helt tyst". Jag har desperat letat efter detta lock, utan framgång. Om man i likhet med undertecknad har sitt största intresse inom stellerastronomien kan man kanske tom. tycka att grytan så smått börjat puttra över, att Mars-artiklarna fått alltför stort utrymme!

Jag kan speciellt rekommendera mars/april-numret av "Mercury", där det ges en utmärkt femsidig sammanfattning av de senaste rönen när det gäller eventuellt liv på Mars. Dr Harold Klein, Director of Life Sciences vid NASA's Ames Research Center, svarar på frågan om några livstecken upptäckts:

"At present the answer to that is no. The lander imaging people have made a special effort to study very carefully the approximately one thousand pictures that they now have for any signs that might be interpreted as being due to biology. The most obvious thing that they might look for is some shape or form, some structure that might be regarded as biological. Nothing has been found.

Secondly, since these pictures were taken of the same terrain over the course of several months, one could perhaps expect some color changes that might be due to some living system. Nothing like that has been found either.

They've also looked for objects that are not present on a late photograph that might have been present on an earlier one, or vice versa, in order not to confuse, as I like to say, the rear end of a hyena from a rock. Again no such thing has been discovered."

Jag håller med Gunnar Schelin att massmedia tiger, men det är fullkomligt naturligt. Sanningen är intressant för massmedia endast när den kan ge feta och säljande rubriker.

Hans Bengtsson, Göteborg

Statlig satsning på forskning om solvärmen

En stor satsning på solenergi föreslås vid halvårs-skiftet av det statliga byggforskningsrådet (BFR). Detta vänder sig då till delegationen för energiforskning med en begäran om att utforskandet av solkraften ökas kraftigt och att försöksanläggningar byggs. I en nära framtid bör tex simbassänger och hushållsvatten kunna värmas med solenergi och längre fram blir uppvärmning av själva husen aktuellt.

– Vi anser att solkraften måste få betydligt större utrymmen under den forskningsperiod som börjar 1978 och löper i tre år, säger Stefan Sandesten på BFR. Ungefär 20 miljoner begär vi för detta, av vilka sju går till forskning och 13 till experimentanläggningar. Både möjligheterna att förse mindre hus med solenergi och att bygga solvärmecentraler kommer att undersökas.

SMHI-HJÄP

För att kunna planera solvärmesystemen har BFR vänt sig till SMHI för att få meteorologernas hjälp med att bedöma hur mycket energi som solen kan ge.

– Rent teoretiskt kan man mycket väl tänka sig att ta energi från solen, säger förste statsmeteorolog Lars Dahlgren, som leder projektet. Det finns tillräckligt av varan i Sverige för

att året runt värma en ordinarie villa, vilket skulle kräva solfångare på 20 kvadratkilometer. Men detta förutsätter att de tekniska problemen med energiförluster i solfångare och vid lagring blir lösta.

INDIREKT STRÅLNING

– Att Sverige med sina relativt få soltimmar skulle kunna utnyttja solkraften hänger samman med att den tid som solen lyser bara är ett led i energikutvecklingen, fortsätter Lars Dahlgren. Det förekommer också direkt solstrålning och dessutom inverkar vind och temperatur.

Solkraftsteknikerna behöver emellertid exakta uppgifter och därför skall SMHI nu göra om sina strålning-data så att de kan användas i solkraftens 'värmebudget'.

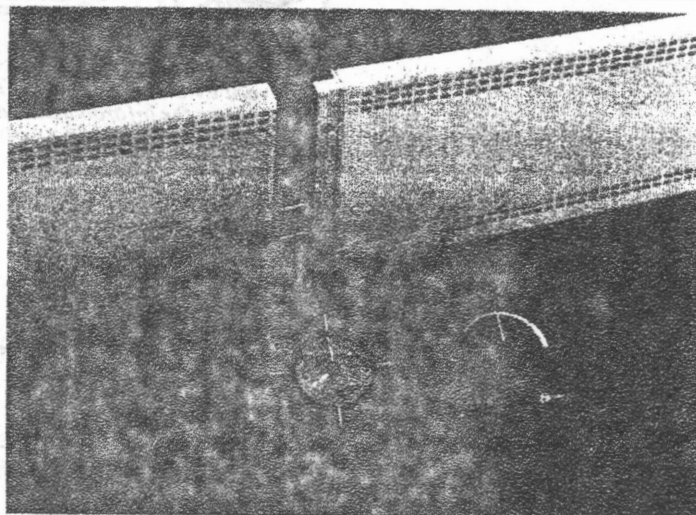
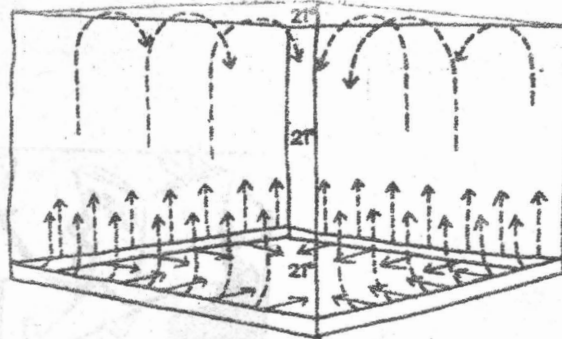
SOLIGT. I de heta och soliga delarna av norra Australien byggs nu ett mikrovågssystem för telekommunikationer som drivs med solenergi. Systemet har tagit tre år att utveckla och beräknas vara klart att tas i bruk 1979. Stora skärmar med silikonceller fångar upp solvärmen, som blir till energi för att vidarebefordra TV- och telefonkommunikationer.

Solvärmen fungerar

Solenergi är verkligen användbar. Det kan ingenjör Karl-Ivar Lundberg i Skellefteå intyga. 1974 byggde han en experimentanläggning för soluppvärmning av varmvatten till sin villa under sommarhalvåret. Det hela fungerade utmärkt.

– Jag sparar 400–500 liter olja varje år, säger Lundberg.

Anläggningen uppfördes för en sammanlagd kostnad av 400 kr på garagetaket. En hel del av anläggningens material har hämtats från en soptipp.

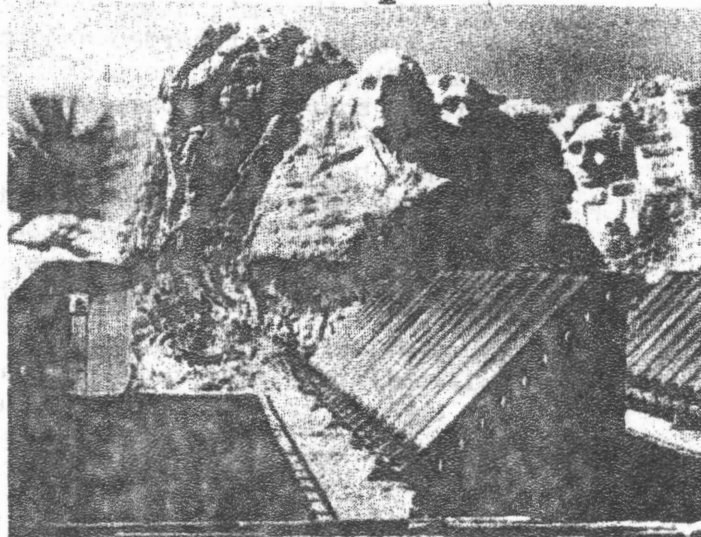
Nytt system för el-uppvärmning. Ett helt nytt system för eluppvärmning av bostäder och andra lokaler har utvecklats i Danmark. Det heter Elpan och bygger på principen om total värmeomslutning av rummen. En principskiss (övre bilden) visar hur systemet fungerar:

Längs väggarna ligger värmepaneler. Den varma luften fördelar sig jämnt i rummet. Vill man ha 21 grader vid golvet får man samma temperatur även vid taket. Rummet är också dragfritt.

Test (bl a vid Statens Provningsanstalt i Sverige) har visat: utan dygnsreglering av temperaturen i olika rum når man med Elpansystemet energibesparingar på 15–20 procent jämfört med vanliga elvärmesystem. Med dygnsreglering går besparingarna upp till 40 procent (i vissa fall än mer).

Elpan (undre bilden) är lätt att sköta och helt barnsäkert. Panelerna blir aldrig mer än handvarma. Systemet introduceras i Sverige genom Elpan AB. Fläminge, Ödakra.

Användbara presidenter

I berget Mount Rushmore finns utmejslade ansikten av de amerikanska presidenterna: George Washington, Thomas Jefferson, Theodore Roosevelt och Abraham Lincoln.

En kilometer därifrån ligger turist-centret.

På dess tak har man placerat solmottagare som fångar upp de reflekterade solstrålarna från berget.

De gör att man får hälften av sin uppvärmning genom stenfigurerna.

Det här turistmålet ligger i staten South Dakota, USA.

Norskt sjöodjur gäckar fotografer

SELJORD (TT - NTB) Folket i Seljord i Telemark håller inte med om att det svenska Storsjöodjuret är Skandinavien närmaste släkting till skotska "Nessie". I Seljordsvattnet, en insjö, har den verkligen stora sjöormen visat sig inte mindre än tio gånger denna sommar, därmed upplivande en tradition som går 200 år tillbaka.

Senast såga "ormen" - det och "sjöhästen" är vad man kallar den - i förra veckan av lastbilschaufför Olav Aasen som studerade den genom en god kikare.

- Ormen måste vara minst 30 meter lång och ha en hals lika grov som en stor timmerstock, säger han. Den har taggar på ryggen och rör sig med starkt buktande rörelser. Ingen skall i fortsättningen få mig att gå ut på sjön i någon roddbåt.

I alla ögonvittnesrapporter hittills har ormens längd bedömts till mellan 30 och 50 meter. De böjer den Astadkommer ger ett så starkt strandsvall att förtöjda båtar kommer i gungning.

Närmast vidundret har jordbrukare Tore Lindstøl i Seljord varit. Han rodde ut en ljus kväll på sjön när ett hästliknande huvud stack upp bara några meter bakom hans eka.

Lindstøl trodde först att det faktiskt var en simmande häst och svängde ekan runt. Men med ett frustande dök "hästen" ner i djupet.

Teleingenjör Arne P Thomassen i Arendal, som är närmaste stad till Seljord, anser sig själv ha sett ormen. Han har ända sedan den 1 juni haft en undervattenskamera med strålkastare monterad på Seljordsvattnets botten.

Vid kamerna är ett ekolod fäst. Det startar kameran och tänder strålkastaren när något större föremål kommer inom fem meters avstånd. För några dagar sedan befinns filmen exponerad, men vid framkallning visade det sig att det måste ha varit något annat som satt igång inspelningen.

Utrustningen skall få stå kvar till i september.

Thomassen och hans bror anser sig också ha fotograferat sjöormen i ytläge, men bilderna togs på så stort avstånd att inga detaljer kan urskiljas bortsett från en kraftig böljegang.

Journalisten Oystein Molstad-Andresen och en svensk vän till honom har genomskött den 17 km långsträckt sjön med ekolod. På sju meters djup spårade de något levande som inte kunde vara ett fiskstim. Ekoutakriften har sänts till ekolodexperter i Horten för närmare studium.

Såg de Hesjö- odjuret?

Ett mystiskt föremål sågs på fredagskvällen i Hesjön vid Måhlla. Ett par personer från Måhlla var vittnen till händelsen.

- Vi såg ett föremål som i en rasande fart färdades i vattnet, berättar ett av vittnena. Alldeles för fort för att kunna vara en fisk.

Fiskmåsar uppges ha anfallit föremålet, som varit cirka 2 meter långt. Föremålet observerades vid två tillfällen.

Storsjö- odjuret tidigt ute

ÖSTERSUND (TT)

Storsjöodjuret brukar räknas till en av de säkraste rötmanadsföreteelserna i Jämtland men nu har odjuret visat sig i god tid före rötmanaden.

Olle Simonsson och John-Erik Eriksson, grannar i byn Vigge vid Storsjön, stod och pratade ute på gårdsplanen då det plötsligt började hända saker ute på den spegelblanka sjön. Simonsson har tidigare inte trott på alla historier om storsjöodjuret men nu berättar han sin egen historia i Östersunds-Posten.

- Vi kunde följa monstret i sju-åtta minuter genom kikare. Det lämnade svallvågor efter sig som en snabbgående motorbåt innan det plötsligt försvann i djupet, säger han.

Simonsson och Eriksson uppger att "föremålet" i Storsjön var grå-brunt och att det forsnade fram i hög fart.

Snöman på stor fot Panik i Oregon, USA

DALLAS, OREGON: Yeti eller den avskyvärde snömännan bland Himalayas berg är sedan årtionden en internationellt känd, mystisk skuggfigur. Inte så många vet att han har en kusin i de väldiga skogar som täcker över 300 000 kvm yta i nordvästra USA, från British Columbia till norra Kalifornien.

Ändå har ögonvittnesskildringar om Bigfoot (Storfot) eller Sasquatch, som han också kallas, förekommit sedan 1840.

Peter Byrne, chef för Bigfoots informationscenter i den lilla staden Dalles i Oregon, anställdes 1972 av amerikanska akademien för tillämpad vetenskap och har som daglig gärning att sammanställa och granska alla rapporter om Sasquatch, skogsgiganten som varken liknar en människa eller en apa.

Senaste kända mötet var i slutet av maj, när bussföraren Pat Lindquist och hans fyra passagerare såg en Sasquatch dyka upp vid en riksväg 50 km öster om Vancouver. Lindquist stannade och steg ur för att ta sig en närmare titt på besten.

Bigfoot var mellan två och två och en halv meter lång, hade ett stort

ansikte med platta, utvidgade näsborrar och mycket stora ögon. Hela kroppen var täckt av en svart päls. Huvudet liknade mer en människas än en gorillas.

- Men det första som slog mig var ändå den fräna lukten, berättar Lindquist för den bullertin som var-

je månad utges om Bigfoot. Som ruttet kött ungefär. Han gav inget ljud ifrån sig, bara sturrade. Plötsligt blev jag livrädd och hoppade upp i bussen igen.

Det finns ett 100-tal rapporter om Bigfoot antecknade de senaste 125 åren. Läkare har behandlat personer som drabbats av chock men ingen människa har nämnt att en Sasquatch har gått anfallsvis till väga. Bigfoot tycks vara godmodig. Uttrycket i hans ögon har to m beskrivits som "drömmande" och "vemodigt".

Många gånger har folk stött på honom och gjort mätningar. Svavtryckens längd har varierat mellan 38 och 40 cm, bredden mellan 19 och 21. Vikten beräknas till mellan 150 och 200 kg.

Skeptikerna säger att Bigfoot är lika brafte turistfrekvensen i vissa nordvästra naturreservat som sjöodjuret Nessie för Loch Ness i Skottland. (TT - AFP)

Varifrån kom meddelandet?

Vid sekelskiftet hände denna oförklarliga tilldragelse. En kväll när en anhörig till mig (hon var då i tonåren, född 1884) satt i köket och spann ull på sin spinnrock fick hon se följande bokstäver framför sig, de lyste som en eldskrift: "Du kommer snart att bli mycket sjuk och kommer att vara död över en natt. Säg till dina föräldrar att ej bära ut dig på logen, utan låt dig ligga kvar i din säng över natten." Hon omtalade ej för någon vad hon sett, hon var ju ung och glad och brydde sig inte om att tänka mera på det hon sett. Men innan veckan var slut insjuknade hon i en svår febersjukdom. Då först kom hon att tänka på det hon sett i köket.

Då bad hon sina föräldrar att om hon skulle gå bort, att få ligga kvar i sin säng över natten, de fick inte bära ut henne på logen — det måste de lova henne. På e. m. somnade hon stilla in, och föräldrarna trodde säkert att hon var avliden, att hon gått över gränsen till en annan värld. Så omtalade hon det sedan. Men vad hon såg och upplevde den natten kunde hon aldrig glömma. Hon hade varit i paradiset — det var en glädje och lycksalighet hon varit med om, dess like fanns ej här på jorden, så omtalade hon det.

När hon vaknat till livet igen talade hon om allt för föräldrarna. Hon hade inte varit varken skendöd eller yrat eller haft någon dröm, hon hade varit en stund på "den andra sidan", så omtalade hon det. Efter detta blev hon i hela sitt liv varmt religiös, så ung hon var. Hon sade alltid att hon hade skådat in i Guds himmel. Hon avled i 70-årsåldern.

G.N.

De två dödsfallen

1933 arbetade min make vid De Laval's ångturbin i Järla som montör. Hans kompisar kom ibland och hälsade på. Två yngre män, ungkarlar bägge, bad oss en dag hälsa på hos dem, bara en enkel liten fest med några bekanta. När vi kom dit stod kaffebordet dukat, och ett litet fruktbord såg jag också.

Kände mig ovanligt beklämd trots glam och støj. Det var trångt kring kaffebordet, helt plötsligt kände jag mig sjuk. Någon — vem? — sade: "De unga männen dör snart!" Reste mig så hastigt från bordet att kaffekoppen välte, och bad maken att genast få gå hem. Alla undrade vad som stod på, men jag kunde inte säga ett ord.

Maken hämtade en taxi och så snart vi kom in i den föll jag samman och sade som det var. "Vi åker direkt till en läkare!", sade maken. "Nej, åk hem med mig". Han lydde mig som väl var.

Ett par månader senare talade han om att en av kamraterna dött vid en operation. Lite senare på året var det också slut med hans rumskamrat. Han tog sitt eget liv genom att hänga sig. Orsaken var olycklig kärlek.

Detta var en för mig mycket obehaglig upplevelse. Den glömmar jag aldrig! Hur kunde jag känna detta, som sedan hände?

M.Z.F.

METEOR. En jättelik meteor som tros ha klyvts i två delar när den kom in i Jordatmosfären har slagit ned på ön Madagaskar. En bit av meteoren gjorde en krater på 240 meter i diameter. Den andra biten föll ned på en annan del av ön och sågs av invånare i huvudstaden Tananarive. (TT - AFP)

Spårlös meteor

TANANARIVE (TT - AFP)

Myndigheterna på Madagaskar meddelade på måndagen att de inte hade kunnat hitta några spår av den väldiga meteor som rapporterades ha slagit ned på ön i lördags.

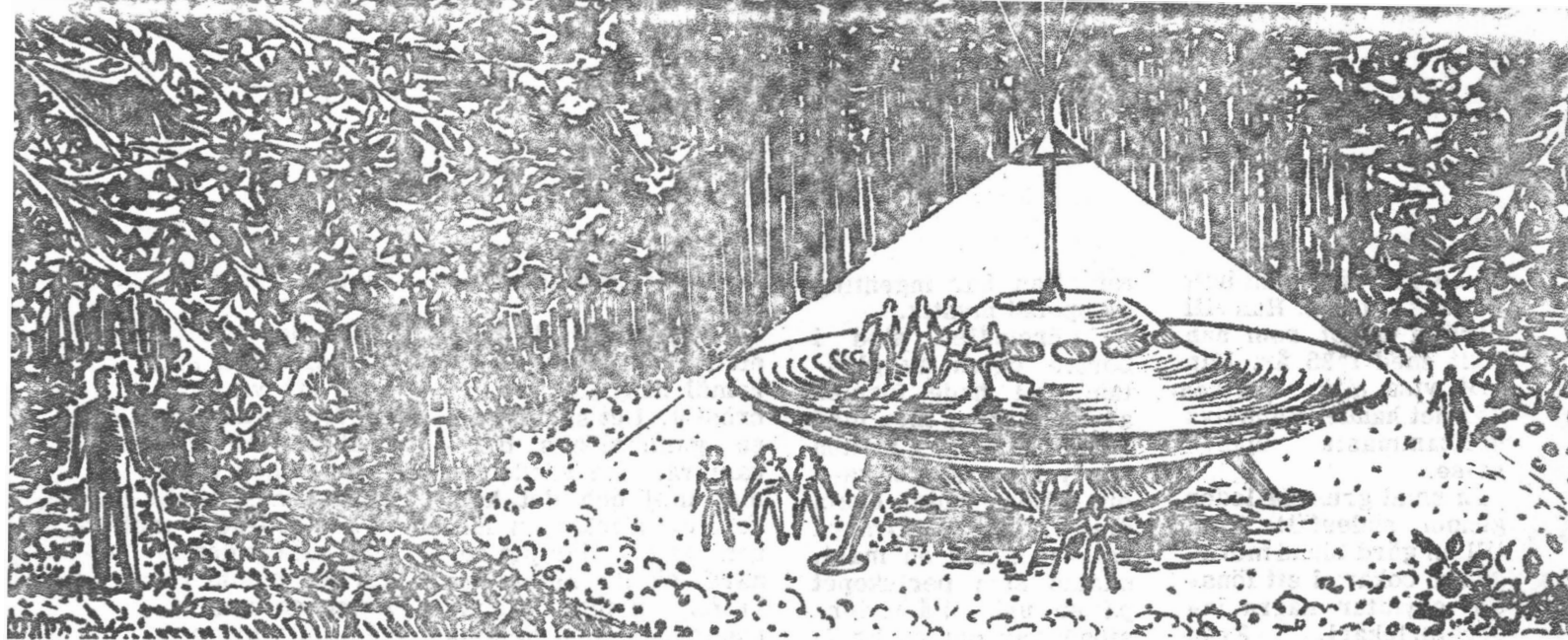
Tidigare rapporter om upptäckten av en väldig krater nära Fianarantsoa, 400 km söder om Tananarive, var felaktiga, upp gav den nationella nyhetsbyrån ANTA.

Inte heller vid Ankazobe, 100 km nordväst om huvudstaden, hade man kunnat hitta någon krater, såsom också rapporterats.

ANTA tillade att man nu trodde att meteoren hade upplösts vid inträdet i jordens atmosfär. Samtidigt uppmanades alla som hittade några spår efter meteoren att inte röra vid något utan att ta kontakt med myndigheterna.

TV-FENOMEN. Exceptionella mottagningsförhållanden gör att de danska tv-tittarna på Jylland just nu kan få en italiensk tv på sina apparater. Det är solfäckarnas aktivitet som gör det möjligt, säger experterna. (TT - Reuter)

SATELLITNEJ. Nordiska författarrådet som nyligen avslutade sin årliga kongress i Reykjavik motsätter sig tanken på en nordisk TV-satellit. Författarna menar att valmöjligheterna i kulturutbudet inte skulle öka utan att istället de kommersiellt inriktade programmen skulle öka. Kongressen beslöt också att grunda en tryckfrihetsfond på Island för de författare som dömts för sin kritik av en namninsamling 1974 till förmån för de amerikanska baserna på Island. (TT:s korr)

Säg han ett flygande tefat?

Som vetenskaplig reporter har Eugen Semitjov gästat hundratals forskningscentra jorden runt och varit på plats där sensationer hänt. Han är ett välkänt namn både i press och TV. För sin lysande populärvetenskapliga journalistik har han tilldelats stora journalistpriset. Nu har han skrivit en bok om flygande tefat.

Eugen Semitjov

har skrivit en bok om flygande tefat och andra UFO-företeelser. Det är en objektiv bok, som verkligen försöker tackla frågan utan förutfattade meningar.

Titeln är "De otroliga tefaten" (Askild & Kärnekull). Semitjov nödgas konstatera - ibland nästan motvilligt - att det mesta som rör tefaten är i överkant otroligt. Men han förkastar inte, utan analyserar, forskar, spekulerar och kommer med troliga förklaringar, byggda på gedigen, vetenskaplig grund. Mot bluffmakarna är han skoningslös.

Men i några fall står han frågande, som inför detta märkliga vittnesmål från Skälderviken. Vad var det för något som den kände "pollenkungen" Gösta Carlsson såg en kväll i maj 1946? Det han beskrev var ett flygande tefat och människoliknande, märkliga varelser. (Ungefär så som kalmartecknaren Helle Hellgren åskådliggjort med sin illustration här intill).

Han har ringt och bätt mig komma. Han vill berätta något som han tigit med i 25 år. Han vill visa mig platsen där det hände. Hans livs sällsammaste upplevelse.

En smal grusväg leder genom sädesfält fram till en gård bland mörkgröna bokar. I ett fönster skymtar några laboratoriekärl. Från byggnaden kommer en storväxt man i 50-årsåldern, klädd i rutig blazer och sporthatt. Jag känner igen honom från tidningsbilder. Disponent Gösta Carlsson, "Pollenkungen".

- Välkommen. Det är inte långt härifrån.

Vi kör mot kusten, mot Skälderviken. Gösta Carlsson kan de här skogarna och alla stigar på sina fem fingrar. Vi lämnar bilen och går in i skogen. Friska vindar blåser från Kattegatt. Vi går förbi ett kärr. Carlsson stannar och pekar:

- Därinne såg jag eldskenet...

En majkväll 1946

- Det var en kväll i maj 1946, berättar Gösta Carlsson. Jag hade varit ute och lufsar i markerna, letat efter pollen till mina biodlingar. Det var nästan mörkt när jag började gå hemåt. Då fick jag se skenet från gläntan som ligger här framme.

Vi följer stigen som leder mellan höga tallar. Vid gläntan stannar Carlsson.

- Härifrån såg jag föremålet. Den synen har etsat sig fast i mitt minne.

Han fortsätter framåt. Jag iakttog honom. Men det här är inte tea-

ter. Han har ingenting av spelad mystik.

- Föremålet stod i bortre delen av gläntan. Det hade formen av en diskus, men med en upphöjning i mitten som tycktes vara en kabin. Den hade ovala fönstergluggar. Ovanpå kabinen fanns en mast, nästan som periskopet på en ubåt. På undersidan var det en kraftig avlång fena som tog stöd mot marken, och två metallben. En liten steg var nedfäld från en lucka vid fenen.

Vita dräkter

- Föremålet var 16 meter i diameter och ungefär 4 meter tjockt i mittpartiet. Jag vet det för jag hade träd att jämföra med och jag mätte upp avtrycken i marken därpå. Det fanns en krans av öppningar kring diskusens kant, och utblåsningen brände ned gräset när föremålet startade.

Ljusskenet kom från masten och täckte hela föremålet som en ostkupa. Där ljuskåpan fick kontakt med marken uppstod ett gnistregn som av tomtebloss.

- Utanför ljuskretsen stod en figur i vit, åtsittande dräkt. Han höjde handen mot mig som ett stopptecken. Jag var knappt tio meter från honom. Han såg ut som en människa och kan ha varit en och åttio lång.

- Det var tre män som arbetade vid fönstret. Två till stod strax bredvid och assisterade. På marken stod tre kvinnor. Det fanns en vakt till utanför ljuskupolen på andra sidan. Allt som allt var det alltså elva personer.

- Hade vakten något vapen?

- Nej. Han hade bara ett fyrkantigt svart föremål hängande mitt på bröstet. Det såg ut som en gammaldags bälgkamera. Han vände den mot mej och det kom som ett klick från min pannlampa. När jag senare skulle tända den brann den inte. När jag undersökte den hemma var batteriet strömlöst.

En vägg av ljus

- Ingen talade med mig. Det verkade som om kupan av ljus stod som en vägg mellan oss. Jag tror att den var till för att skapa en sorts isolering mot vår värld. Det är bara gissningar. Men det var ingen riktig vägg.

- En av kvinnorna kastade ut en sak. Hon kom ut ur kabinen med ett ljus föremål i handen, gick fram till ljusväggen och kastade ut föremålet genom den. Jag såg noga efter var det föll i gräset.

- Strax därpå gick jag min väg. Det är svårt att förklara efteråt vad man gör och varför. Jag tänkte att det kunde vara något slags militär farkost - det var strax efter kriget, och jag hade respekt för militärer.

Farkosten lyfter

Gösta Carlsson gick ned till Skälderviken. Han var borta ungefär en halvtimme. Han badade fötterna i det kalla havsvattnet för att vara säker på att han inte drömde. Sedan följde han stranden för att ta en annan väg tillbaka och närma sig far-

kosten från andra hållet.

Plötsligt flammade ett intensivt rött sken upp. Med ett vinande höjer sig farkosten sakta över trädtopparna. Den stiger allt högre, omgiven av en krans av vitt ljus.

På 400-500 meters höjd saktar den in, vaggas en smula i sidled. Antennen dras in, fenen på undersidan likaså. Plötsligt går det röda skenet över i violet. Farkosten skjuter iväg med våldsam acceleration. Det violetta ljuset krymper till en bortillande stjärna och försvinner.

Spåren var levande

- Jag stod kvar en god stund, ganska skakad av det jag sett, säger Gösta Carlsson. Jag var till en början nästan övertygad om att det var något nytt, hemligt vapen. Det var först många år senare, efter alla egendomliga rapporter man läst om okända flygande föremål, som jag började fundera.

- Titta här, säger Carlsson och pekar.

I gläntans södra del är en stor cirkel alltså markerad i gräset. Den är övervuxen med gräs, men den löper som en fördjupning i marken - omkring en fot bred och knappt en decimeter djup. 16 meter i diameter.

- Detta var vad jag såg när jag kom tillbaka nästa morgon. Men då var gräset avsvett, liksom bortbränt med en stor blåslampa. Innanför var ingenting bränd, men jag fann tydligen avtryck från fenen och de två stödbenen. Och där...

Carlsson pekar på att

stort träd som står alldeles intill cirkeln. De grova grenarna, i riktning mot cirkeln, är helt förtorkade.

Stav av kvarts

Från skogen har lågvegetationen trängt in i gläntan. Små aspar har växt upp till knappt manshöjd, men alla tycks ha stannat i englesring några meter från cirkeln. Inte en enda trädplanta finns innanför cirkeln.

- Det är något konstigt med de här asparna, säger Carlsson. De växer inte. Det är 25 år sedan och de kunde varit stora träd. Mende har stannat upp.

Han går tvärs över cirkeln, stannar och petar med foten i gräset.

- Här hittade jag saken som flickan hade kastat. Det var en kort stav av ljust gråviolett kvarts. Fyrkantig, fyra centimeter tjock. Sju centimeter lång. Den var bränd eller smält i ena änden.

- Och du tog vara på den?

Carlsson tar upp något ur fickan, inlindat i plast. Han håller fram föremålet i handen - det ser ut som alabaster, format som en skabagge.

- Jag slipade en skarabé av den, säger han. Jag har till hobby att skära och slipa vackra stenar. Där i änden är färgskiftningen kvar, där var den avbränd.

Två rymdbägare

Jag håller stenen i handen. Om historien är sann skulle det betyda att denna sten kommer från en främmande planet.

- Hade jag vetat då vad

jag vet idag, så hade jag aldrig gett mig till att slipa i kvartsen, säger Gösta Carlsson. Jag tyckte den såg tråkig ut, så jag tog slipmaskinen och gjorde en prydnadsgrej av den. Att jag förvarade den hemma var förresten tur. De andra sakerna, som jag hade i mitt laboratorium, förstördes fullständigt vid branden 1952.

- De andra sakerna? Hade du hittat något mer?

- Ja. När jag stod där framför farkosten, såg jag att en kvinna delade ut något slags bägare till de andra. De tog en paus i arbetet och drack ur bägarna. Nästa dag, när jag gick tillbaka till skogsgläntan, så fann jag föutom kvartsbiten också två av dessa bägare. De var av ett halvmjukt, plastliknande material och försedda med sugpip. Pipen var fastgångad i behållaren som rymde omkring en halv liter. I den ena bägaren fanns det kvar en skvätt mjölklik vätska med starkt aromatisk doft som påminde om kanel. Allt i hop gick åt när laboratoriet brann.

En märklig dröm

- Folk kommer väl att säga att jag drömt allt det här, säger Gösta Carlsson. Men jag kan gå ed på att det var verklighet. Två dagar efter händelsen hade jag däremot en dröm, en av de egendomligaste jag någonsin haft.

Jag hade svårt att somna den kvällen, låg i något slags halvvala. Plötsligt stirrade jag rakt in i den svarta, bälgekameraliknande lådan som vaken hade

hängande på bröstet. En bild växer fram och får skarpa konturer, omsluter mig.

Jag tycks befinna mig i kabinen på en farkost. Framför mig i en röd fåtölj sitter föraren. Han är klädd i samma åtsittande vita dräkt som de hade på sig i skogsgläntan. Plasthjälmarna är fällda bakåt i nacken. Han har en svart luva på huvudet och något slags prop-par anslutna vid öronen.

Till höger om sig har han en belyst skärm, som jag då ville likna vid en filmduk. 1946 hade jag ännu aldrig sett eller hört talas om TV. Idag skulle jag närmast ha jämfört den med en TV-mottagare.

Namnet var Menji

En ljuspunkt rör sig på skärmen och det verkar som om mannen navigerar efter den. Han vrider på svarta knappar på en instrumentpanel. Plötsligt hör jag mannens röst.

- Menji, jag kopplar in autopiloten. Vill du kolla kursen.

På den vänstra skärmen visar sig ett kvinnoansikte.

- Allt är som det ska, säger hon och ler.

- Så vänder sig föraren mot mig, berättar Gösta Carlsson. Han talar till mig. Jag vet inte om det är ord eller tankar jag uppfattar. Men jag får klart för mig att denna Menji har vaken i radiatorummet och han själv i förarkabinen. Den övriga besättningen vilar. Föraren berättar att farkosten färdas med ljusets hastighet, framdriven av tolv parallellkopplade kvartsstavar (?)

Menji. Namnet fastnade i mitt minne och jag skrev upp det på morgonen efter drömmen. Jag antecknade också andra detaljer.

Tre blev dödade

- Föraren fortsatte att tala till mig, säger Gösta Carlsson. Jag säger "tala" för det är enklast så. Han sade:

- Du undrar väl vad vi hade för oss på landningsplatsen där du såg oss. Jag har tagit kontakt för att förklara. En explosion sprängde två kabinfönster. Tre av vår besättning dödades. Vi tvingades gå ned för reparation. Vi tänkte begrava offren i gläntan, men kom att tänka på att våra bakterier skulle kunna orsaka epidemier hos er. Vi beslöt att i stället bädda in tre döda i granris och placera dem på en asteroid. Det var nämligen en lång resa vi har framför oss. Vi förvarar dem i en inre kammare.

- Han öppnar en dörr och jag ser tre granrisbalar, säger Gösta Carlsson. Jag ser ett likblekt flickansikte i ramat av ljust hår. Det börjar bli för mycket för mig i drömmen. Just när jag försöker skraka, bleknar bilden bort, krymper som i en TV. Jag vaknar badande i kallsvett och med blixtrande huvudvärk. Det känns som om skallen fungerat som någon sorts radiosändare och mottagare samtidigt.

Begravningen

Fem dagar senare har jag en liknande dröm. Åter ser jag in i den svarta "bälgekameran". Åter börjar en klar bild

ta form - jag befinner mig inne i samma kabin. Samme man sitter i den röda fåtöljen. Han säger att de är framme vid asteroiden.

Med hjälmarna på går de ut i ett stenigt och ödsligt landskap. Hela besättningen går ut, de bär med sig granrisbalarna med de döda. Alla faller på knä, sedan reser de sig och lyfter högra handen till avskedshälsning.

Bilden bleknar bort och jag vaknar. Åter med kallsvett och huvudvärk, men inte så mycket som första gången, berättar Gösta Carlsson. - Jag tyckte inte om de där drömmarna, De var obehagliga, påfrestande. Jag beslöt att försöka spjärna emot och vakna om de kom igen.

Svimmade

Det gick väl nästan ett år innan samma sak hände på nytt. En kväll, just när jag gled in i sömnen, började jag urskilja den svarta "bälgkameran". Egendomligt nog kom jag ihåg min föresats att försöka vakna. Halvvaken och yr satte jag mig upp i sängen. Jag kände en brännande törst och gick ut i köket för att dricka ett glas vatten.

I samma stund som jag skulle vräda på kranen svimmade jag, föll baklänges och slog högra axeln i väggen. Min fru som vaknat av dunsen kom för att hjälpa mig upp. Men jag kunde inte vakna helt. Jag svimmade för andra gången och blev hängande över trappträcket. Så återkom medvetandet och jag blev plötsligt klarvaken. Obehagen var borta, det bara värkte i axeln.

På morgonen gick jag till min läkare för att få en noggrann undersökning. Hjärtverksamhet, blodprov, allt. Han konstaterade att jag var i bästa form. Ändå hade jag svimmat två gånger i följd.

- Sådant kan inträffa utan speciell anledning, sa läkaren. Det kan hända de flesta människor någon gång.

Efter den natten har dessa drömmar aldrig återkommit.

Avklippta grenar

- Jag vet inte om de här drömmarna har någon som helst betydelse, om det bara är inbillning och nonsens säger Gösta Carlsson.

Kanske är det bara min fantasi som har lekt vidare i sömnen - som en följd av mötet med den underliga farkosten i skogsglantan.

Men efter den andra drömmen. De där egendomliga granrisbalarna påminde mig om nånting...

Något hundratal meter från skogsglantan finns en grandunge. Jag hade gått där redan, dagen efter mötet med farkosten och observerat att de längsta grenarna var kapade på flera grannar. Jag trodde då att det var skogsvaktaren som gjort det, men förvånade mig över att det var så slarvigt gjort - grenarna var kapade en bra bit från stammen.

Jag gick dit igen. Jag trodde mig ana något samband med drömsynen. Långa grangrenar är ju ofta nakna, skalliga, närmare stammen. Kanske hade man avsiktligt bara tagit den yviga delen.

Det stämde. Ett stort antal av de låga, långa grenarna var kapade och kådan droppade ymnigt från stumparna. Det underligaste var kapningssättet - det var tydligt att man varken använt yxa eller såg, det verkade som om grenarna blivit avklippta med en kraftig avbitare.

Bara hans ord

- Jag vill inte själv dra några som helst slutsatser av det här, säger Gösta Carlsson. Jag överlåter åt dig att bedöma om det finns något av vikt i mina funderingar eller om det bara är gallimatias. Är det bara inbillning de här drömsynerna med den svarta bälgkameran, TV-bilden, kabinen och föraren...? Eller kan det vara något annat, kan det trots allt ha någon anknytning till verkligheten?

Jag vet inte vad jag ska svara. De avklippta grenarna - de egendomliga bägarna som förintades vid en brand - kvartsskarabén som ingenting säger... Ingenting av detta är något bevis...

Anteckningarna! Gösta Carlssons anteckningar som han gjort för att minnas detaljer från drömsynerna. Om de finns kvar... Ett kriminaltekniskt laboratorium skulle kunna avgöra om de verkligen skrevs för tjugofem år sedan.

Men - inte heller det är något bevis... Anteckningarna skulle inte bevisa något annat än att han råkade beskriva televisionen några år innan den fick praktisk användning.

Kvar finns bara hans egna ord.

Tecknen som avslöjar hur vädret ska bli. . .

Efter en kylig vinter kommer en varm sommar.

Det är ett gammalt ordspråk, som fortfarande lever kvar.

Och eftersom hela Sverige upplevde en ovanligt kylig vinter så har vi alltså att se fram emot en lång, het sommar i år.

Men det innebär förstås inte att vädret inte kommer att skifta. Viaste ni förresten att det finns få ting som engagerar människor så mycket som just vädret.

TV:s meteorologer är otroligt populära. TV-tittarna, som ser Rapport eller Aktuellt, kan hoppa över vissa inslag och gå ifrån en stund. Men väderrapporten missar man inte!

Intresset för vädret har också

Om fiskarna går ned mot djupet så blir det vackert väder.

Upptäcker du att stjärnorna är större än vanligt, och lyser de klart, så blir det vackert väder. Det gäller särskilt om luften känns kyligare än vanligt.

Skulle stjärnorna däremot verka lysa i en röd nyans kan du vara säker på att det blir dåligt väder.

Döljs solen av ett mörkt moln när den går upp så blir det dåligt väder.

Förflyttar sig molnen snabbt över himlen så är vackert väder på väg.

Om molnen däremot rör sig så sakta att de nästan står stilla blir vädret dåligt.

Om fiskarna hoppar upp ur vattnet, kommer det regn

ökat ju mer fritid vi fått. Det är i och för sig inte så konstigt.

Många påstår att de själva kan avgöra vad det ska bli för väder. Ordspråk från förr lever kvar. Våra moderna meteorologer använder sig förstås av raffinerade metoder. Men, som den uppmärksamme TV-tittaren noterat, kan även experter ha fel. . .

Det finns en rad gamla visdomsord, enligt vilka det framgår hur vädret ska bli. Här har vi dragit oss en del av dessa till minnes.

Spara dem gärna tills ni far till landet och se hur de stämmer.

Om liktorna kliar eller reumatismen känns så är vädret på väg att bli dåligt.

När fåglarna flyger nära marken blir det regn.

Hoppar fiskarna upp ur vattnet - eller om de simmar nära vattenytan - blir det dåligt väder med regn.

Om svalorna flyger högt blir det vackert väder.

KJELL GÖTHE

Åskans hemlighet AVSLÖJAD

Har den svenska forskaren Lars Wåhlin löst gåtan med åskans uppkomst? Mycket tyder på det sedan Wåhlin verksam i USA sedan 20 år, vid ett besök på SMHI i Norrköping presenterade uppseendeväckande rön som talar för en helt ny teori. Genom åren har flera olika förklaringar lagts fram, men ingen har varit "vattentät" och alla som under sommarovädren funderat över åskans mekanism är i gott sällskap med vetenskapsmännen.

I snart hundra år har man känt till att det existerar ett elektriskt ledande fält högt upp i atmosfären, vilket kallas för jonosfären, omtalar meteorolog Håkan Törnevik på SMHI. Mellan jonosfären och markytan flyter en elektrisk ström, oavsett om det finns några åskmoln i närheten. Men för att detta skall kunna ske måste hela tiden markytan och jonosfären laddas upp på samma sätt som ett bilbatteri.

I bilen är det generatoren som laddar upp batteriet. Negativ laddning levereras till den ena batteripolen och positiv till den andra. För tror man att de åskmoln som ständigt finns runt jordklotet fungerar som generatorer. Man har nämligen observerat att åskmolnen är positivt laddade i toppen och negativt vid basen. Hur sedan åskmolnet får sin laddning finns det flera teorier om.

Lars Wåhlin har nu påpekat att åskmolnet inte alls har den stora betydelse som generator som man hittills tillmätt det. Hans många laboratorieförsök visar i stället att det är elektrokemiska processer via markytan som är avgörande. Åskmolnens uppladdning kan också förklaras genom denna mekanism.

Atmosfären och jordytan påminner starkt om ett bilbatteri, hävdar Wåhlin, där luften motsvarar batterivätskan och jordytan metallstavar som är doppade i denna vätska.

JONER FASTNAR

I luften närmast markytan och markytan själv sker en kemisk reaktion mellan joner, elektriskt laddade partiklar. Ett tunt skikt av positiva joner blir kvar i luften medan negativa joner fastnar på marken. Genom uppvindar och turbulens vid markytan kan de positiva laddningarna transporteras uppåt i atmosfären.

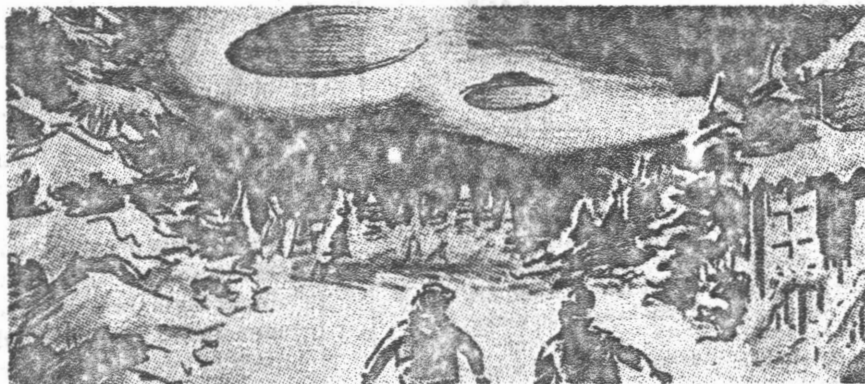
Åskmolnet fungerar på ett liknande sätt, men här fungerar vattendropparna i molnet (moln består av små svävande vattendroppar) på samma sätt som markytan i det gigantiska batteriet. De positiva joner förs med uppvindar till toppen av molnet, vilket blir positivt laddat samtidigt som molnbasen får negativ laddning. När uppladdningen blivit tillräckligt stark sker en urladdning mellan molnets topp och bas - blixten, som inte alltid men ofta nog når ner till marken.

UFO - finns dom?

Med boken UFO - Oidentifierade flygande föremål avser Peter Ryan, bild och foto Ludek Pesek (svensk översättning Mikael Mörling Carlsen/ff) att på ett populärvetenskapligt sätt klargöra vad som är sanning och vad som är inbillning med alla de egendomliga föremål som iakttagits och antagits vara UFO de senaste 30 åren.

Boken, som enligt anmädlaren, kan ha ett visst intresse även för en läsekrets som inte tidigare intresserat sig för dessa iakttagelser, skildrar några av de mest uppseendeväckande observationerna och förklarar fenomenen närmare. Är det så att de styrs av intelligenta varelser som har för avsikt att ta kontakt med oss? Boken tar upp frågorna på ett bra sätt och kommer till ganska överraskande slutsatser.

ROLF ANDERSSON

□ Jag är en 14-årig kille som undrar: Hur ska man få folk att fatta att vi inte är de enda levande varelserna i hela världsalltet? Det är helt omöjligt att få vissa personer att tro på det. Härmdagen skulle jag köpa en bok som heter UFO-gåtan. Den handlar om "flygande tefat". Då frågade tanten inne i affären vad den handlade om och då sade jag:

— Om flygande tefat.

Då började tanten att glo på mig som aldrig förr. Hon trodde väl att jag var en idiot som höll på med sådant. Att liv

existerar på andra planeter och att UFO finns är helt bevisat för mig. Jag är medlem i Gävle UFO-förening, som håller på med just sådana här saker som "flygande tefat". Du som läser detta och inte tror på UFO:s existens och liv på andra planeter bör göra klart för dig att vi inte är de enda levande varelserna i världsalltet. Om ni har sett något som ni inte vet vad det är, exempelvis ett UFO, så tveka inte att rapportera det.

Jouko Säärelä, medlem i Gävle UFO-förening

Rymdvarelser i ballong

Den schweiziske forskaren Erich von Dänickens teori att Mayafolkets gigantiska skulpturer i Peru skapats av varelser från andra planeter är fascinerande. Mer trovärdig verkar dock den senaste teorin på området. De märkliga tecknen – av djur, växter och olika geometriska former – högt uppe på skulpturerna har åstadkommit av människor som uppstigit i ballonger. Nu har man just gjort en lyckad provtur i en sådan ballong konstruerad efter 2 000 år gamla ritningar som man funnit på pampan. Materialet i ballongen är bomull av samma typ som påträffats i en förhistorisk peruanak grav.

Svenskar söker rymdjobb

En blivande flygläkare och en civilingenjör är de båda starkaste kandidaterna att bli Sveriges första rymdflygare. Bland de aspiranter som anmält sig till Svenska Rymd AB finns ytterligare bl a ett par ingenjörer. Alla är intresserade av att ställa upp för uttagningen som besättningsmän ombord på det rymdlaboratorium, som Europa och USA gemensamt skall bemanna.

Rymdbolaget skall före den 1 augusti i år lämna sina förslag till den europeiska rymdflygstyrelsen ESA. Där görs uttagningen av europeiska aspiranter, vilka sedan får genomgå uttagningsprov i amerikanska rymdflygstyrelsens regi.

Swinkallt

Ett finskt forskarlag vid Otaniemi tekniska högskola har lyckats med bedriften att åstadkomma och uppmäta den lägsta temperaturen någonsin – 0,0004 grad från den absoluta nollpunkten.

Det tidigare rekordet hölls av vetenskapsmännen vid franska Orsay-institutet för kärnenergiforskning. Där kom man ned till 0,00045 grad från nollpunkten.

Den absoluta nollpunkten är -273 grader, en temperatur som enligt forskarna aldrig kommer att kunna mätas.

I spetsen för forskarlaget stod doktor Antti Ahonen. Han förutspådde att rekordet kommer att slås flera gånger inom den närmaste framtiden då hela åtta forskarteam världen runt sysslar med studier kring låga temperaturer.

Skillnaden mellan 0,0004 och 0,00045 grad kan synas hårfin. Men enligt dr Ahonen motsvarar den ett hopp från normal rumstemperatur direkt ned i en frysfrys, för den som vill prova.

Mystiskt sken

När jag var i Canada 1928 var jag en människenskval i november ute och promenerade. Då såg jag plötsligt ett ljussken, som liksom låg stilla över snön när jag upptäckte det. Jag gick mot det för att undersöka fenomenet, då gick skenet med ens mot söder, cirka en meter över snön. Jag följde efter, först gående sedan springande, men kom aldrig närmare än ca 200 meter.

En granne, Valentin Stridholm, kom ut och talade om att han och några andra följt efter skenet i bil, men inte kommit närmare än jag. Detta under visade sig ca 2,5 mil väster om staden Springand, i Saskatchewan, 1,5 mil från stationen Beatty.

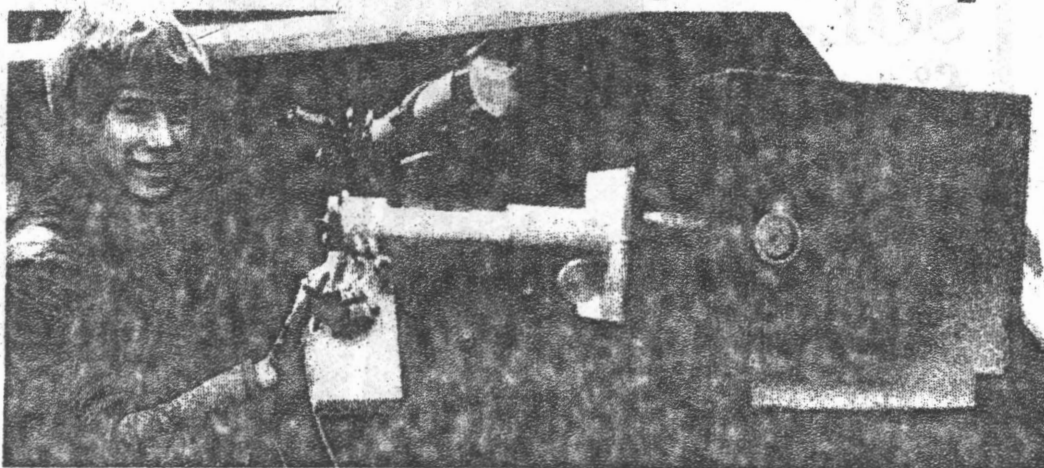
J. E.

MYSTISKA SIGNALER

WASHINGTON (UPI). Den amerikanska satelliten Pegasus har sändt mystiska radiosignaler till jorden trots att dess radiosändare stängdes av för nio år sedan.

Verken rymdstyrelsen eller satellitens konstruktörer kan förklara varför dess radio kommit igång. Sändningen skedde den 16 juli och orsakade störningar i kontakten med en ny japansk vädersatellit.

Anders byggde ett eget teleskop

Anders Norman har byggt sig ett teleskop för att kunna se stjärnorna bättre

Stjärnor fascinerar många människor. En som har blivit tänd på att beskåda stjärnhimlen är Anders Norman, 15 år, från Kalmar. För att kunna se stjärnorna bättre har han byggt sig ett eget teleskop, som nu står hemma på villatomten.

- Så fort det är fint väder sitter jag och tittar, säger Anders.

Det har tagit honom över ett halvt år att bygga sitt teleskop. Men så har han också tagit till ordentligt och nu kan han uppförstora himlen så att den blir 600 gånger större än i verkligheten!

- Jag ser ... ljusår ut i rymden, förklarar han.

Ett annat sätt att förklara denna långa sträcka är att Anders kan se

planeterna Saturnus och Jupiter fullständigt klart, men så långt som till vårt solsystems yttersta planet Pluto ser han inte. Den är för långt bort.

Anders har inte varit "stjärnentusiast" så länge.

- Det var förra året som min religionsmagister talade med mig om astronomi. Och då var det klippt!

Härmed inbjudes ALLA intresserade till överläggning om bildande av Kalmar Astronomi-Förening.

Samling sker Fredagen den:

19 augusti 1977, Kl: 19.00

i lärarrummet på Funkaboskolan
i Kalmar

Upplysningar genom :

Anders Norman

Tellusvägen 12

381 00 KALMAR

Tel :

0480 - 10824

SOL- fångare VISAS på M77

□ På Ostkustmässan M 77, som i dag öppnas i Mönsterås, visas bl a en solfångare, som omvandlar solens strålar till elektrisk energi.

□ Två solfångare på vardera omkring en halv meter i kvadrat ger energi, så att det räcker att driva en liten vattenpump.

□ Ostkustmässan har samlat drygt 100-talet utställare och är den största mässan i Mönsterås på 30 år. Det är många utställare från storkommunen, där ortens industri och hantverk speglas.

□ Under de fem utställningsdagarna bjuds också ett omfattande underhållningsprogram under medverkan av en rad kändisar.

— DORNA 10-11

Här visar utställningskommisarie Thorvald Ternström en solfångare, som absorberar energi till en elektrisk vattenpump. Två sådana här små "element" ger tillräckligt med ström — om solen skiner

Jättezepplinare i långa rader framtidens stora godsfraktare?

— FRÅN VÅR STOCKHOLMSREDAKTION —

Får vi i en nära framtid uppleva hur långa tåg av jättelika zeppelinare drar förbi högt uppe i luften? Luftskepp fullproppade med mängder av olja och annat som i dag fraktas med jättelika tankbåtar. Allt detta med bara ett par jetmotorer på det främsta luftskeppet som dragkraft. Det låter som en saga, men tala med Bob Laws i Cape May. Han vet svaret:

— Det kommer att hända, och det kan hända snart. Det är bara en fråga om pengar. Och låt på ett jag vill vara med och dela vinsten...

Bob Laws drömmer om zeppelinare ett par kilometer långa. De skall kunna ta 400 passagerare och 150 000 ton last och flyga tusentals mil.

38 MÄNNISKOR DÖD

Laws, pilot med ingenjörutbildning från tekniskt läroverk och marinkåren, har länge drömt om luftskepp för stora frakter.

— Glöm inte att det fanns luftskepp långt innan flygplanen kom upp i luften, säger Bob Laws. Ni kan vara ganska säkra på att vi skulle ha haft luftskeppet i dag istället för jumbojetplan om inte Hindenburg hade brunnit.

Slutet på den första zeppelinaren kom den 6 maj 1937, då det tyska luftskeppet Hindenburg fattade eld vid landningen på Lakehurst i New Jersey. 38 människor dödades.

I dag är en katastrof liknande

Hindenburgs omöjlig att tänka sig. Moderna lättare-än-luft-plan använder helium istället för brandfarlig hydrogengas.

LANDAR ALDRIG

Bob Laws har ritningarna klara för ett par mindre luftskepp, men det är om de stora jättarna han drömmer — och han är säker på att deras tid kommer:

— Jag kan redan nu precisera kostnaderna för ett jätteskepp säger han. Det kommer att sluka 1,5 miljon dollar, inkluderat researcharbete, konstruktion och utprovning. I ett senare skede kan kostnaderna nedbringas till 600 000 dollar.

— Man behöver aldrig landa de här stora skeppen. De får stanna i luften sedan det en gång kommit upp. Resenärer flyger in och ut i skeppet med hjälp av helikoptrar. Lastning och lossning sker via stora plattformar.

PETER MATTIACE

Så går det till när åskan slår ner — och så klarar du dig helskinnad!

— Av Harriet Fahlberg —

— Vad i all världen öppnar du dörren för?

— Gud bevara mig, kvinna, är det något ont i det?

— Ont? Det är bleka döden. Alla som har ägnat den minsta uppmärksamhet åt det här ämnet vet att blixten aldrig känner sig så välkommen som när man ställer till med drag.

Ja, så låter det i den magnifika berättelsen om den åskrädda Mrs McWilliams av Mark Twain. Och rädd för åskan har man varit i alla tider och goda råd hur man skyddar sig finns det gott om. Stänga dörrar och fönster, sitta på en stol med galoscher på fötterna mitt i rummet. Det ena förslaget mer välment än det andra och de flesta lika ineffektiva.

Men vad är då åska och hur skyddar man sig till liv och egendom? Vi frågade åskforskaren professor Stig Lundquist vid Institutionen för högspänningsforskning i Uppsala.

Han berättade att åska uppstår på flera sätt. Det vanligaste är att kall luft tränger in och skjuter undan den varma och fuktiga luften, som en kula framför sig. När varmluften stiger, kyls den av. Då bildas kondens (vattenånga) som avger värme.

Att ångan (små vattendroppar) ger ifrån sig värme gör att luften får ännu mer skjuts uppåt. När den nått tillräckligt högt — cirka 5 000 m — fryser dropparna och det moln som nu bildats får snökristaller i sin översta del.

ibland kan man se hur ett åskmoln har en vit slöja uppåt — det är snökristaller. Men kristaller är tunga och faller neråt. Det börjar snöa, hagla och regna inne i molnet. I regel når bara regndroppar marken.

På sin väg ner genom molnet möter kristallerna små vattendroppar på väg uppåt. De »gnids» mot varandra och då börjar molnet bli elektriskt laddat. På några minuter uppstår den första blixten. Den kan bli kvar inne i molnet, gå ner mot marken eller gå till ett annat moln.

Så molnblitzar, som inte går mot marken, är ofarliga för oss som befinner oss på jorden. Värre är det om man sitter i ett flygplan. Det händer inte alltför sällan att flygplanet träffas av blixten. Och obehagligt är det under alla förhållanden att flyga i dåligt väder.

Mot marken

Oftast går dock blixten mot marken och så här går det till. Den startar från molnet, är negativt laddad, och klättrar etappvis cirka 100 meter i taget neråt. När den kommer från marken, ungefär 100 meter, börjar positiva laddningar från höga föremål som trädtoppar, flaggstänger och hus tak att försöka fanga in den negativa blixten. En positivt laddad trädtopp avger faktiskt ett svagt sken — det syns på natten.

Den laddning som först når kontakt med blixten får ta emot den starkaste, den så kallade huvudurladdningen. Där slår blixten ner. På bilder kan man se hur blitzar av det här slaget har grenarna riktade neråt.

Den andra sortens blixten, som inte är så vanlig, har grenarna riktade uppåt. Den går från marken och uppåt. Det startar alltså från något högt föremål och går mot molnet. Vilken typ av blixten det handlar om spelar ingen roll när det gäller skador. De blir lika svåra oavsett åt vilket håll blixten gått.

Varma regniga somrar

När vi nu vet hur åska uppstår är det lätt att förstå regniga somrar med mycket värme har de flesta åskdagar garna. Men i Sverige är vi förskonade, har i snitt bara 15 åskdagar per år. Siffran för tex området kring Amerikaflo den i Sydamerika är 40 åskdagar om året.

Även om vi inte är särskilt hårt drabbade finns det alltid anledning att ta åskan på allvar. De flesta brandskadorna på privat egendom orsakas av åska. Och skadorna blir allt fler och kostsammare med åren.

Det beror på att vi omges med fler och dyrare elektriska apparater, att våra hus får alltmer ledningar som kan leda blixten. Försäkringsbolagens ersättningsbelopp har blivit fem gånger högre och antalet skadade föremål har fyrdubblats sedan 60-talet.

Vad händer?

Träffas någon direkt, ja då är det bara att hålla hem. Men sannolikheten är liten. Om man ställer sig på uppsallåttan får man, statistiskt sett, stå där i en miljon år för att träffas av ett åsknedslag. Uppsala domkyrka träffas däremot varje år. Så avgörande för risken är i högsta grad föremålets höjd.

Men om nu tex ett köksgårdstak av plåt träffas direkt så smälter troligen plåten just vid nedslaget, gnistar sprutar och trä och halka kommer troligen att fatta eld. Ju tjockare plåten är desto större chans är det att taket ska tåla nedslaget utan att smälta. Nu bör det påpekas att direkta nedslag i byggnader är betydligt

ovanligare än skador orsakade av nedslag i närheten.

När blixten slagit ner på taket har den bara en enda avsikt och det är att på snabbast sätt komma ner till marken. Och den väljer naturligtvis lättaste vägen dvs följer el- och vattenledningar. Kan den inte följa samma ledning ända ner hoppar den över till nästa t ex rakt genom en vägg som då börjar brinna.

Går blixten framfart genom en tunn ledning är risken stor att ledningen sprängs. Det blir en explosion som ofta totalförstör byggnaden.

Mindre skada

En tumregel är att ju lättare blixten har att komma fram desto mindre skada gör den. En grov åskledare uppvärms kanske bara tio grader av ett nedslag, medan en flaggstång av trä splittras.

När blixten når marken blir jorden spänningsförande och djur och människor i närheten kan skadas. Står man inom en radie av tio meter från nedslagsplatsen löper man stor risk.

Det är sällan kreatur dödas av direkta nedslag. Oftast har djuren sökt skydd under ett träd som träffats och marken runt om har blivit spänningsförande med döden som följd för djuren.

Men det är ju inte bara blixten vi förknippar med åska, det är dunder också. Där blixten far fram värms luften upp till 25 000 grader på ett par miljondels sekunder. Den utvidgas alltså mycket hastigt och den smäll vi hör är helt enkelt en explosion. Att det sedan kan multra länge beror på ekoeffekter i naturen. Åskväder i bergstrakter där ljudet kastas mellan bergväggarna dundrar så mycket mer än åskväder på slättland.

När är det farligt?

Om det är mindre än tio sekunder mellan blixten och knall, då är avståndet till åskvädret mindre än 3 km och då är man farligt nära, säger professor Lundquist.

Men man ska komma ihåg att även om det går mer än tio sekunder kan nästa blixten komma mycket närmare.

De vanligaste åskskadorna orsakas av nedslag i närheten av byggnader. Hus på landet, fritidshus som ligger ensamma har kanske TV-antenn, luftkabel till el och telefon, är illa utsatta i åskväder. Luftledningarna kan leda blixten kilometervis, förstöra elektriska apparater och i värsta fall sätta eld på byggnaden.

Det här kan man s ydda sig mot genom att låta montera ett överspänningsskydd på den inkommande ledningen. Det kostar ett par hundra kronor. En del försäkringsbolag bidrar till kostnaden. Men man får inte montera själv, det måste en elektriker göra.

Har man TV-antenn räcker det inte med överspänningsskydd, då ska man också ha en jordad ledning för antennen.

Men ligger huset på utsatt läge, dvs ensamt på en slätt eller högt beläget, kan det nog vara på sin plats med en åskledare.

Se upp när ni köper åskskydd

Hur vet man då att den åskledare man köper verkligen fungerar?

Tyvärr säljs ute i landet en del åskledarpaket som ofta inte alls passar köparens behov, ibland är helt odugliga. Jag vill varna för de där paketen. Köp dem inte utan att först kontrollera att de gör den nytta de ska för just ert hus. Hur ett åskskydd ska fungera kan man läsa i en broschyr som vi författat vid Institutionen för högspänning. Den är lättbegriplig och utges av försäkringsbolaget Trygg-Hansa. Läs den innan ni köper åskskydd!

Broschyren heter »Åskskydd», kostar fem kronor och kan rekvideras från Trygg-Hansa, Förlagsverksamheten, Fack, 102 40 Stockholm 5.

En normalt händig person klarar monteringen själv, försäkrar professor Lundquist. Men anslutningen till el-nätet måste göras av fackman. Har ni frågor så svarar institutionen gärna i mån av tid. Men skriv. Adressen är: Institutionen för högspänningsforskning, Husbyborg, 755 90 Uppsala.

Åskskyddets princip är att fänga in blixten, avleda blixtrömmen och detta utan att byggnaden skadas. För att få en hundra procentig säkerhet fordras i regel både ett inre och ett yttre åskskydd. Det yttre svarar för att blixten leds ner i jorden och det inre går ut på att förhindra att gnistor mellan ledningar och metalldelar i huset uppstår.

Efterlysning

Till sist en efterlysning från åskprofessor Stig Lundquist. Han vill gärna komma i kontakt med personer som sett kulblixtnar. Ännu har ingen åskforskare sett någon. En lysande kula som rör sig genom luften och försvinner med en knall, så definieras kulblixten. Har ni sett en sådan hör av er så blir professorerna glada.

Vi har sett kulblixten!

Farmor skyfflade ut blixten!

Det var i slutet av 20-talet. Åskan hade nyss dragit bort och min farmor stod vid spisen och lagade mat. Plötsligt skriker farmor till av smärta och på köksgolvet ligger ett gulrött klot – ca 1 dm stort – och snurrar. Det uppför sig som en fyrverkerisöl, sprakar och gnistrar, fast i mindre omfattning.

Farmor tar sopakylfeln av plåt, skyfflar på klotet. Jag hjälper henne att öppna dörrarna ut till gården.

Min farmor bär det glödande klotet på sopakylfeln och kastar ut det på gården. Där exploderar det med en knall.

Farmor sade efteråt att detta troligen var en kulblixtnar, att den kommit ner genom imventilen, studsat mot vedspisen, bränt henne på kinden och svett hennes hår för att slutligen hamna på golvet där jag först såg den!

”Arne Ragnar”, Skåne

Kulblixtnar dödade djuren!

När jag var 16 år bodde jag på en gård i Skepparp tillammans med mina föräldrar och sysskon.

En dag såg jag några mörka moln torna upp sig. Jag gick över gårdsplanen mot stallen. Min far var före. Vi skulle ge djuren mat. När jag var precis i staldörren kom det en knall åtföljd av en kulblixtnar. Jag föll omkull men var snart uppe igen. Jag hade svårt att andas, det lukade svavel och det hade bildats en lätt blå rök.

Blixten var som ett klot, av en pingisbolls storlek, röd och blå med en svans efter sig. Ett fräsande ljud hördes. Allt var över på någon sekund. Det första jag såg efteråt var en häst som låg död i spålan. På golvet fanns eneko – också död. Längre bort låg far livlös.

Det visade sig sedan att kulblixten gått in genom väggen — ett runt hål syntes tydligt — fortsatt i järnhöjd med tinningen på far, passerat bröstet som i sicksack, gått ut i högra höften och klippt byxan uppifrån och ner som om den varit skuren med en rakkniv. Han fick dock inga sår. Därefter hade klotet delat sig, det syntes tydligt i cementgolvet. Ena hälften hade dödat hästen, den andra kon!

Erik Holm, Arkelstorp

Kulblixten "gick gatan fram"

En åskvädersdag satt min bror och jag och tryckte näsorna mot fönstret i våra morföräldrars hem i Åkersund. Vi väntade på att ovädret skulle gå över. Och regnet slutade verkligen. Så hände det — på trottoarkanten kom ett underligt klot, stort som en fotboll. Det rullade på i lagom promenadtakt och fortsatte gatan fram, förbi kyrkan ned mot torget. Vi rusade ut på gatan och hann i fatt klotet.

I stadskvartaret närmast torget fanns på den tiden gammaldags bebyggelse med halvmeterbredda brandgator. Kulblixten stannade mitt för en sådan brandgata och "funderade" ett slag. Så bestämde den sig tydligt och tog vägen genom brandgatan — den hade gjort en kursändring på 90 grader. Min bror och jag stannade. Vi vågade inte följa efter.

Så bröts tystnaden av ett dronbedövande buller. När det åter blivit lugnt gick vi in på gården dit blixten rullat. Och där möttes vi av en häpnadsväckande syn. Kulblixten hade gett sig på sopstunnorna och pulveriserat dessa innehåll och spritt ut det så att grönakan och husväggarna runt omkring var som klätt med achagg — det luddiga tyg som soffor och länsstolar var klädda med vid seklets början.

Carl Stårkenberg
Johannesheav

Jag var förföljd!

Jag var på hemväg från mitt kontor i samhället — Ores i norra Dalarna. När jag just hade hemmet i sikte märkte jag ett ljusåkan som inte hörde till det plöteliga åskvädet. När jag vände på huvudet fick jag mitt livs chock. Två meter bakom mig och i höjd med mitt huvud följdes jag av ett eldklot, stort som en fotboll eller lite större. Jag hade läst om kulblixtnar och deras besynnerligheter och tänkte förvånat: hur gör man?

Regnens hade jag läst att man skall gå sakta för att inte luftdraget skall inverka på klotet. Jag gick alltså i vanlig takt och kontrollerade då och då distanset att avståndet inte minskade. Det gjorde det inte. Avståndet var konstant cirka två meter. När jag svängde ner på min gårdsplan och bara hade hundra meter kvar till den rådande dörren blev jag nervös och började springa sista biten.

Min fru som hade sett mig öppnade dörren och skrek. Gå sakta, spring inte. Lätt sagt! Jag sprang och klotet följde efter på två meter oavsett farten. Min fru höll upp dörren som vi kvickt smällde igen. Kanake var det luftdraget som fick klotet att ändra riktning längs huset och försvinna ur vår åsyn.

"Håge"

Aska enda spåret

För ett par år sedan såg vi en kulblykt på vårt sommarställe i Småland. Det åskade och vi hade tänt i öppna spisen (trots att man i barndomen fått de gamlas varning för öppen eld under åskväder). Plöteligt kom från spisen ett fotbollstort, mycket starkt lysande klot rakt mot mig. Det exploderade med en knall så stark att jag var döv ett bra tag efteråt. Hela rummet upplöstes av ett vitt åken.

Till vår förvåning uppstod dock ingen skada på inventarierna i rummet. Däremot fann jag en sträng av nästan kritvit, askliknande materia, som nästan förintades när man rörde vid den. Den löpte på golvet från spisen och bort mot väggen och till elkontakten. Samma sträng av aska såg jag på nytt när jag efter några veckor återigen besökte huset. Ett åskväder hade då också gått över bygden.

Gunnel Langkilde-Ljungberg
Värnamo

Blixten brände barken

Detta hände för omkring sjutio år sedan. Jag såg det ej, men har hört en "tant" berätta om det. Hon såg blixten som en eldåkan smurra runt en tallstopp, fortsätta utefter en gångstig, nedför ett stup. Någon knall talade hon ej om, däremot en lukt som hon liknade vid avvel.

Jag har sedan jag blev äldre många gånger betraktat tallen hon talade om. Barken var borta som ett band, ungefär 5 cm brett, runt, runt som när man virar en midsommarstång.

"Åskrädd"
Karlneholm

Flora kulblixtnar på rad

Sista söndagen i augusti 1938 var min fru och jag på hemväg till vår bostad i Stömme i Värmland. Vi promenerade på landsvägen som gick genom samhället. Åskan mullrade på avstånd. Så blev det plöteligt en så skarp knall, att vi nästan hukade oss ner mot marken. Nejden lystes upp av ett ljusskimmer. Vi tittade genast bort mot telefonstationen som låg ca 40 m från oss. Det var ju så tidigare att gamla, nu slopade telefonstationer oftast utsattes för åsknedslag. Vad får vi se, jo ett antal kulblixtnar i storleksordningen 20—30 cm i diameter rulla på teleledningen in mot telefonstationen. De var vita, röda, gula och gröna och blå.

När en kulblykt försvann in i fastigheten hoppade en ny kulblykt på ledningen från närmaste stolpe och ställde sig i ledet för vandring till telefonstationen. Denna säregna blyktvandring pågick i ca tre minuter. Under tystnad.

"Mare"

Kulblixten växte i handen på mig

En sommar för länge sedan var det ett svårt åskväder. Jag kom på idén att dra ur kontakten till kokplattan. Då fick jag uppleva något mycket märkligt. Ett fräsande och sprakande ljud hördes och helt plöteligt bildades en lysande kula ytterst på kontakten. Den utvecklades hastigt tills den var stor som ett hönsägg.

Kulan växte tills den var större än ett manshuvud, lyste med ett intensivt vitt åken. Jag tror jag stod och höll i aladden en minut. Då helt plöteligt lämnade kulan sin plats, rullade helt sakta efter järnspisen och for in genom askluckan. Luckan hade flera hål och nu såg det ut som kulan delade sig i flera delar och tänjde ut sig för att komma igenom hålen. Synen var fascinerande och jag hade ingen tid att vara rädd — förrän efteråt.

Ida Sikström
Nordmaling

Har du också en berättelse om kulblixtnar som du inte villat in tidigare? Skriv i så fall ner den och skicka den direkt till: Institutet för högeftsmåteforskning, Husbyborg, 755 50 Uppsala.

Sen och tack för en skrift om hur man skyddar sig mot åska.

DU SOM VILL HA DETTA MÄRKE :

Skriv Till :

VIKTIGT :

Bifoga 5 : ~~antanter~~
för varje märke.

~~U f o K ö~~

~~Box 300~~

~~381 05 KALMAR~~

N U Endast:

3.- ST

Sätt in beloppet
på postgiro 9 2 6 4 1 1 - 0
angiv om du vill ha märket
i vinylplast eller acetatsid.

Ovanstående MÄRKE har tagits fram av U F O - K Ö.

Det är tillverkat i två sorter i vinylplast och
acetatsiden, med gult och blått tryck.

Diametern är 80 millimeter.

Genom att det är självhäftande är det även lämpligt
för annat än kläder

ERIKS VÄRMIE PUMP

Av LARS THORNGREN

■ Här står uppfinnaren Erik Henning i Enskede, Stockholm, vid en värmemaskin som kan bli en revolution inom hushållsvärmingen.

■ Erik har gjort en värmepump för inomhusbruk, som året runt arbetar under ideala förhållanden. Den ger fyra gånger så mycket energi som matas in i den.

■ Det gör vanliga värmepumpar också — men bara när det är sommar ute.

Bulten Kanthal i Hallstahammar har tecknat förhåndsavtal på Erik Hennings uppfinning för den nordiska marknaden.

I dagarna kommer två amerikanska värmeföretag till Enskede för att studera värmepumpen.

I serieproduktion kommer den att kosta under 15 000 kronor. Pumpen blir lätt att installera och kan placeras i en liten stängd skruv. Den är klar för produktion redan i höst.

Med Erik Hennings "burk" i ett enfamiljshus kan uppvärmingskostnaderna dras ner till några hundralappar om året.

Det märkliga med Eriks värmepump är att den arbetar inomhus och så att säga i ständig "sommervärme".

Maskinen behöver inte ta energi från utomhusluft eller ledningar i jorden.

Man slipper problem med kondensvatten och isbildning, som drabbar vanliga värmepumpar. Och man behöver inte leda ut någon kallluft från aggregatet.

Eriks värmepump gör i ett slag första generationens värmepumpsystem föräldrade.

• Går emot naturlagarna

En del tekniker har skakat på huvudet åt mätresultaten och sagt att Erik Hennings värmepump går emot naturlagarna.

Erik Henning:

— Jag gör varmt varmare helt enkelt. Det säger sunda förnuftet att det måste vara mycket bättre att ta energi ur varm luft än ur mängder med kall luft. Eller ur jordvärmens fengradiga vatten.

Värmepumpen har testats i månader och Henning vet att den håller vad den lovar.

Han stöder sig bland annat på diplomingenjör Bertel Henriksson i Helsingfors, som säger:

— Jag måste erkänna att även jag var tveksam till uppfinningen först.

— Men enligt mina mätningar ger faktiskt den här värmepumpen fyra gånger mer energi än man matar in i den.

— Jag tycker det är sensationellt att man kan ställa in denna värmepump i ett slutet rum och att den fortsätter att fungera utan temperaturfall i rummet.

Svenska tekniker studerar nu Erik Hennings uppfinning. De vet inte vad de ska t.o., och i några fall vill de inte ens officiellt uttala sig.

Men några röster ska här återges:

— Det är otroligt om det är sant, säger vd-en för tekniska Hens Lön i skånska industriverk.

— De delmätningar som gjorts räckar inte, säger ingenjör Bertil Jonsson i industriverket. Jag har ingen bestämd uppfattning om pumpens resultat.

— Ingen tycker sådana förklaringar vad som händer i Hennings pump. Men jag tror att han gjort en fantastisk upptäckt som öppnar en helt ny perspektiv, säger uppfinnaren Sven Thunberg, Stockholm.

Rymdexperter jagar isberg

Amerikanska rymdexperter har slagit sig på isbergjakt. De anser att riktigt stora isberg kan vara lösningen på USA:s vattenproblem.

Det är den amerikanska rymdstyrelsen NASA:s forskare som sedan länge bevakat ett jätteisberg vid sydpolen. Berget är nästan lika stort som Gotland och bröt sig loss från Kronprinsessan Märthas land (norskt) år 1971.

NASA övervakar isberget

med satelliter som visar att berget nu fastnat nära nordspetsen på Grahams land i Sydatlanten.

Om man bara lyckas rå på ismassorna och bogsera dem till Kalifornien så skulle sötvattnet från det smälta isberget räcka i 1.100 år för den amerikanska delstaten, tror NASA.

På grund av sin storlek utgör isberget för närvarande ingen fara för sjöfarten. Det är först om det bryts sönder i Atlantens varmare vatten som det kan bli farligt, menar isbergsexperterna på NASA.

MOSKVA (TT-Reuters)

Tre sovjetiska forskare har tillbringat fyra månader i en sluten "biosfär", helt avstängda från yttervärlden. De har fått syre, mat och vatten från växter.

Nyhetabyrån TASS rapporterar om experimentet som enligt tidningen Izvestija är ett stort steg mot skapandet av ett effektivt, självförsörjande biologiskt system i rymden och även antyder metoder för miljöskydd som kan utnyttjas på jorden.

De tre männen levde i en bunker som byggts för att likna en enplansvilla. Hälften av golvytan på 126 kvm upptogs av växter. Där fanns en hel trädgårsodling av morötter, gurkor, rädisor, lökar och starrgräs. Även ett "sädessått" som på varje kvadratmeter producerade upp till 1,3 kilo korn var 63:e dag.

Växterna gav det syre som vetenskapsmännen behövde för att andas, och genom renad kondensation från plantorna fick de tillräckligt med vatten till dryck och tvätt.

RYMDFÄRJAN. Bland de 200 kandidater som den amerikanska rymdstyrelsen NASA utsatt till eventuella astronauter på den s.k. rymdfärjan finns bara en enda civil. Sammanlagt 30-40 astronauter kommer att utbildas. Det blir de första nyutbildningar sedan 1969. (TT-DPA)

SOLVÄRME. En ledande engelsk expert på solenergi, professor Brian Brinkworth, har uppmanat den brittiska regeringen att överväga att göra värmeelement som drivs av solenergi obligatoriska för alla officiella byggnader, skolor och sjukhus.

Skriv en Insändare
I UFO - NYTT

Månförare mötte UFO:s — men hur mycket döljer NASA?

Källa: Ufo - Information

Apollo 8 lyfte från sin startplatta vid Cape Kennedy den 21 december 1968 med astronauterna Frank Borman, James A Lovell och William A Anders ombord.

Tre dagar senare började Apollo-manskapet det krävande arbetet att undersöka eventuella landningsplatser för framtida Apollo-resor till jordens naturliga satellit.

Men besättningsmedlemmarna fick mera att göra än de hade räknat med. Medan de befann sig på månens mörka sida, såg astronauterna ett enormt utomjordiskt föremål, som de fotograferade. Men när de kom förbi på nästa varv en och en halvtimme senare var föremålet borta.

Astronauterna uppskattade det ovanliga föremålets storlek till ca. 10 kvadratkilometer! Frågan är hur en sådan enorm "sak" plötsligt kunde försvinna — utan att lämna spår efter sig?

Senare fotografier av det aktuella området visade inga tecken på att något nyligen hade landat där.

Var det en rymdstation byggd av "mannen i månen"? Eller kan det ha varit en utomjordisk farkost, som kontrollerade Apollo-flygningen? Ingen vet säkert. Men om man tror, som många experter gör, att UFOs har varit i farten åtminstone sedan andra världskriget, bör föremålets storlek inte komma som någon överraskning. Inte heller dess förmåga att försvinna så snabbt bör förvåna, i synnerhet om man kommer ihåg att andra astronauter har sett dessa "oförklarliga" föremål utföra mycket ovanliga rörelser som 90-gradiga svängar vid hastigheter upp till 2 500 km/tim.

Man får intryck av att "de" är mycket mer avancerade än vi när det gäller rymdteknologi.

Apollo 10 kom med mera bevismaterial.

Astronauterna Thomas P Stafford, John W Yong och Eugene A Cernan startade den 18 maj 1969. Den 22 maj befann sig månmodulen "Snoopy" på 6,5 km höjd över månytan, främst för att testa landningsmanövern inför Apollo II:as månpromenad.

Plötsligt flög ett UFO upp rakt under Snoopy. Detta filmades av en 16 mm kamera, och bilderna tillfogades alla de andra tagna på Gemini, Apollo och Skylab-flygningar.

Apollo 11 startade den 16 juli 1969 med astronauterna Neil Armstrong, Michael Collins, och Edwin Aldrin Jr. På färdens första

dag siktades ett främmande föremål, svävande högt över jorden. NASA betecknade det fotograferade föremålet som oidentifierbart. Men detta var bara början. Dagen före den historiska månlandningen testades månmodulens funktioner, även 16-mm kameran. Aldrin filmade månens kratrar och slätter.

Plötsligt kom 2 UFOs i kamerans synfält, det ena till synes större och ljusare än det andra. De två föremålen flög horisontalt med mycket stor hastighet, men försvann plötsligt åt samma håll som de kom ifrån. Några sekunder senare dök de upp igen — de kom nu uppfra — och stannade tvärt som för att låta sig fotograferas.

När föremålen fortsatte nedåt sida vid sida, såg Aldrin en lysande "gas" strömma ut mellan farkosterna. Det har spekulerats om detta kan ha haft något att göra med drivsystemet och möjligen ha varit något slags avgas. Så delade föremålen åter på sig och började stiga, varefter de försvann ur synfältet. Vid separationen tycktes de bli mera lysande och utstråla ett kraftfält, som bildade en dimartad gloria runt hela farkosten.

Medan detta filmades syntes också tio andra äggformade föremål framför kameran.

Naturligtvis offentliggjorde NASA inte dessa fotografier, utan såg nogsamt till att alla mystiska farkoster uteslöts från de bilder som utlämnades till tidningar och tidskrifter.

Fastän nästan varje besättning som flugit till månen har sett och fotograferat UFOs påstår NASA fortfarande, att sådana fenomen inte existerar. Men de medger, att några klassificerats som oförklarliga. NASAs PR-man Donald L Zylstra säger: NASA har inga anteckningar om UFOs men det har siktats föremål som astronauterna inte kunde förklara.

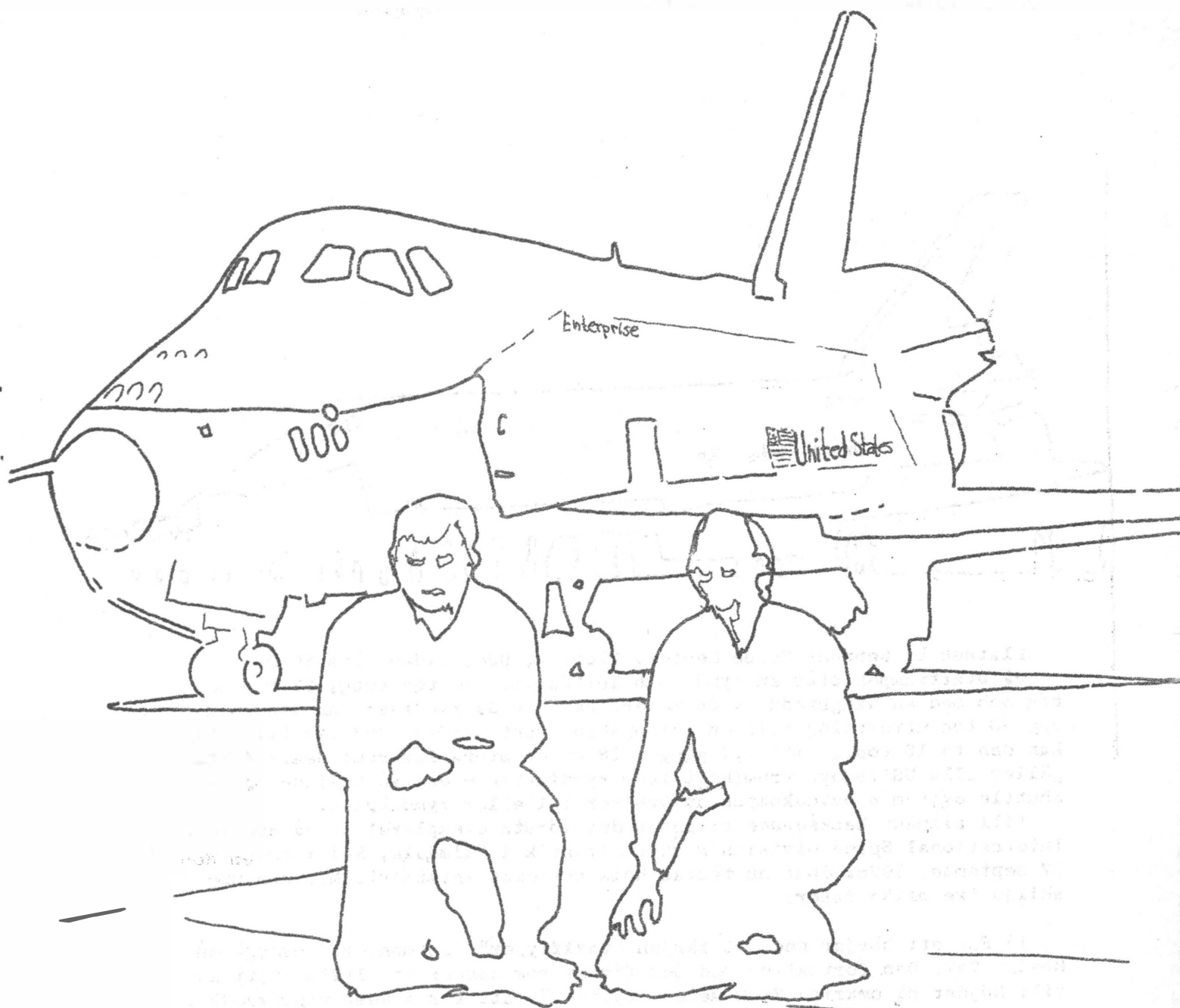
Gordon L Harris vid Kennedy Space Center påstår, att ingen information som kan bekräfta UFOs existens i rymden — inklusive rapporter från astronauterna — undanhålles allmänheten.

Samtidigt har många telefoniska UFO-rapporter antecknats där sedan 1967. Minst en händelse rörande UFO har undersökts av NASA i oktober 1973. Charles Hickson och Calvin Parker påstår att de den 15 november 1973 tvingades ombord på ett rymdskepp i Pasacagoula, Miss., och att de undersöktes grundligt av varelser, som de tror var robotar. "NASA skall undersöka" var rubriken i tidningsartikeln, som citerade sheriff Fred Diamond: "En vetenskapsman från NASA väntas hit denna eftermiddag (15 oktober) för att tala med Charles Hickson och Calvin Parker om deras påstådda besök ombord på ett UFO".

Två dagar senare sade kapten Dennis Parker från flygvapnets informationskontor i Washington följande: "Air force skulle endast undersöka om det förelåg direkt hot mot den nationella säkerheten, men ingenting som hotar vår nationella säkerhet har förevarit".

Fastän kaptenen medgav, att han inte kände till UFO-rapportens detaljer kom han med följande förklaring: "Det kan ha varit en reflex från planeten Venus eller ett flygplan som kommit ur kurs". Men han medgav att det skulle bli svårt att övertyga Parker och Hickson om att de hade varit ombord på planeten Venus eller ett flygplan. De skulle naturligtvis skratta åt en sådan förklaring. Inte heller tror man på temperaturinversioner, kometer, meteoror, väderballonger m m som förklaringar av UFO-fenomenet.

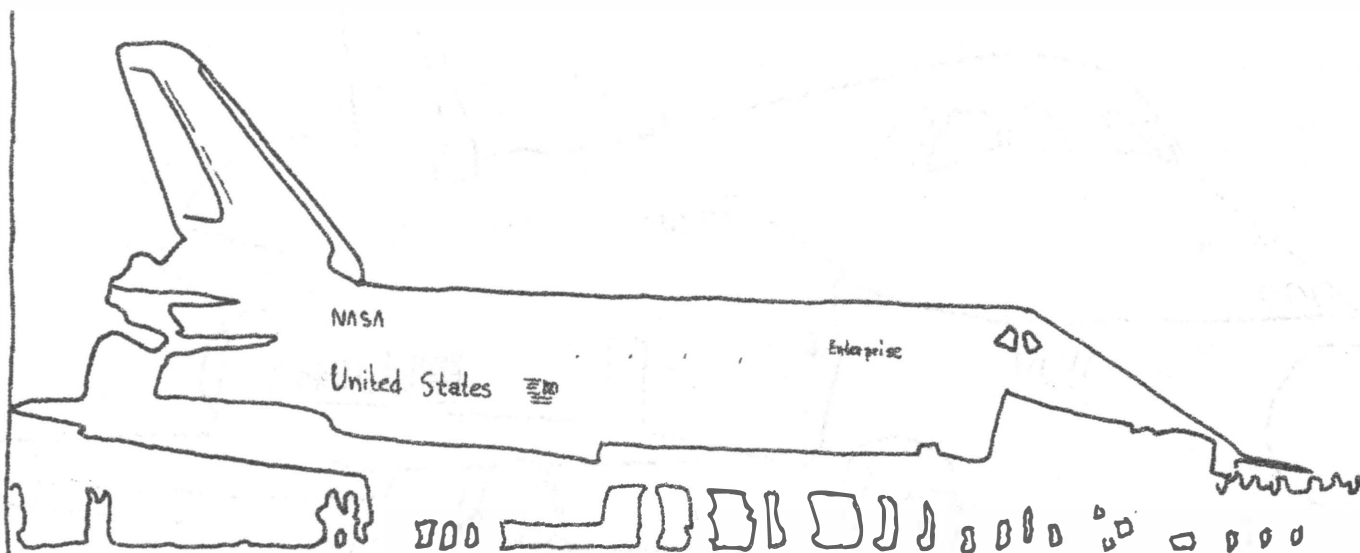
(Robert D. Barry i "Modern People")

DEN NYA TIDEN

av

TAURINA

Platsen är Kennedy Space Center, Florida, USA, tiden mars 1979.

På startrampen står en rymd- och luftfarkost 60 ton tung, 37,5 meter hög och med en vingbredd av 24 meter. På en enda rymdresa kan den föra upp 30 ton utrustning till en omloppsbana runt jorden. Med sig tillbaka kan den ta 16 ton i sitt 4,4 gånger 18 meter stora lastrum; dessa fakta gäller alla USA:s nya trumfkort inom rymdfarten - det så kallade Space Shuttle System's huvudkomponent Orbiter 101 eller rymdfärjan.

Till allmänt beskådande släpptes det första exemplaret ut på Rockwell International Space Division's skyttelfabrik i Palmdale, Kalifornien den 17 september 1978. Just nu testas hela systemet intensivt. Man kan urskilja tre olika faser:

1) Fas ett börjar med att färjan "taxiflyger" fastmonterad ovanpå en Boeing 747. Den fortsätter med sex färder som kommer att lyfta skytteln till höjder på omkring 7600 meter. Syftet är att testa dess uppförande i luften, stabilitet och kontroll, och även hur de båda flygfarkosterna beter sig tillsammans under flygning.

2) Under de därpå sex följande färderna kommer två NASA-astronauter att vara ombord på Orbiter 101 eller ENTERPRISE, som allmänheten efter den o-mättligt populära STAR TREK övertalat myndigheterna att döpa skeppet. Man kommer att utarbeta den bästa separationstekniken, förfina besättningsrutiner och utvärdera funktionerna hos skeppets interna system.

Fas ett och två är idag lyckligt och väl avklarade och fas tre ska just till att börja: Åtta fria flygningar är planlagda för fas tre. De beräknas äga rum under sensommaren, hösten och vintern. Under de tre sista kommer "svanskonen" som installerats runt aktern för att förbättra flygstabiliteten under testperioden att avlägsnas. ENTERPRISE kommer att släppas från moderskeppet på 6700 meters höjd för fria glidflygningar "deadstick", det vill säga utan gaspådrag, för att ta mark på landningsbanor vid Edwards Air Force Base. Hastigheten vid touch down beräknas till 320 km/tim. Eftersom det är fråga om en i praktiken kraftlös glidkropp måste bara den första inflygningen och landningsförsöket lyckas.

Man kommer även att hålla till vid National Aeronautics and Space Administration's (NASA:s) Dryden Flight Research Center, och det är där som den slutliga flygningen kommer att äga rum mot slutet av -77 eller tidigt -78.

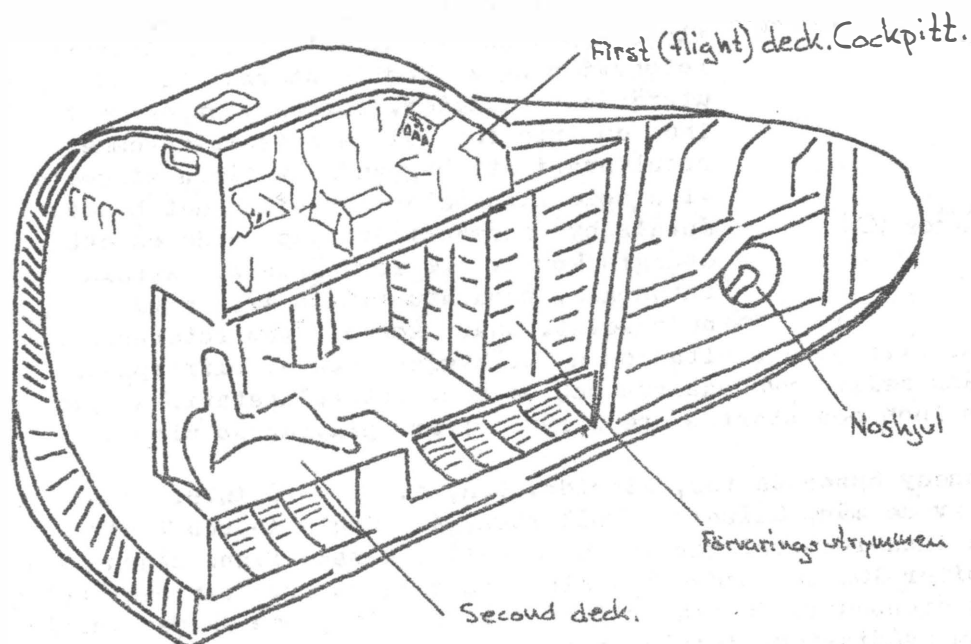
Det är inte svårt att föreställa sig hur kapitalt dessa rymdfärjor kommer att förändra det mesta när det gäller de kommande rymdfärderna. I och med att så gott som hela systemet kan återanvändas mer än 100 gånger kan kostnaderna per uppflugat kilogram utrustning att pressas med 80 %, gamla konventionella bärraketer behöver aldrig mer användas, ja, man kan till och med tänka sig en utveckling där gamla "utbrända" satelliter plockas ner till jorden, laddas om, och flygs upp igen. Inom några år är prestigefyllda, omåttligt penningsslukande rymd- eller månresor ett minne blott; då skjuts en rymdfärja upp i veckan. Under en tioårsperiod kommer tusentals forskare att beredas möjlighet att forska i rymden.

Men hur kommer då en typisk skyttelresa att se ut? Ja, innan jag svarar på det kanske vi ska ta och titta lite på hur besättning och passagerare har det ombord.

De befolkar en kabin i två plan i skyttelns framsida. Besättningen kontrollerar starten, manövreringen till omloppsbana, återinträdet i atmosfären och landningen från det övre "flight deck". Omhändertagandet av lasten ombord

sköts av besättningsmän stationerade vid den akre laststationen; mellan den och förskeppet finns alltså det stora lastrummet. Passagerarsäten och andra bekvämligheter är det sörgt för på det lägre däck.

De ombordvarande kommer att påverkas av 3 g, 3 gånger jordgravitationen under starten och med 1,5 g vid återinträdet. Det är en tredjedel jämfört med vad tidigare astronauter utsattes för. Framtidens icke-astronaut men likväl rymdarbetare kommer bli också att kunna andas en standardatmosfär.

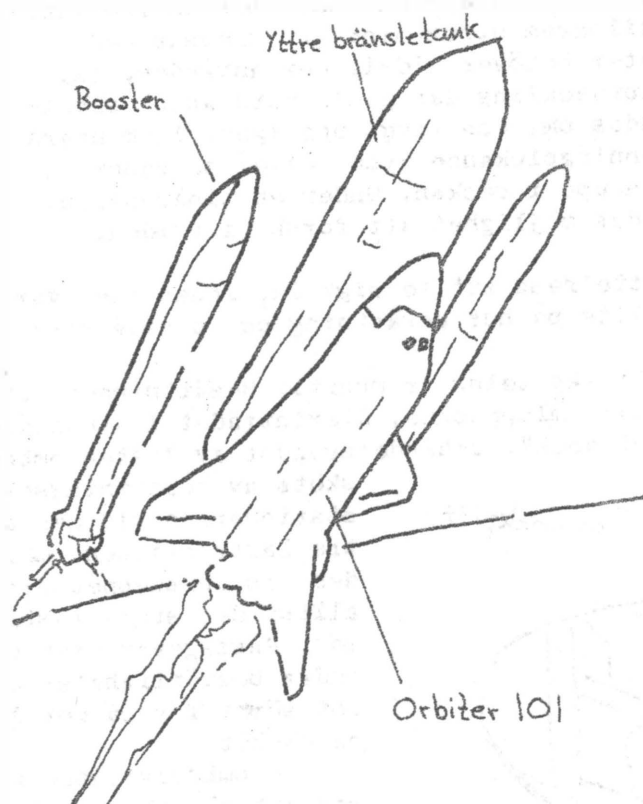

Ombord finns upp till sju människor; kaptenen,

piloten, färdspecialisten som ansvarar för skyttelutrustningen och lasten, och en till fyra lastspecialister, som tar hand om exempelvis SPACELAB, ett rymdlaboratorium i en container speciellt designat för att passa rymdfärjan och utvecklat av Den Europeiska Rymdflygstyrelsen där bla länder som Storbritannien, Belgien, Frankrike, Västtyskland och Danmark är medlemmar. Man kan arbeta, äta och sova ombord på SPACELAB utan att behöva bära rymddräkter; träningen inför en sån rymdvistelse tar tre veckor. De tre förstnämnda är NASA-astronauter. Övriga passagerare behöver alltså inte ha den utbildningen.

Den typiska skyttelfärden börjar egentligen med att resans viktiga last tas ombord. Experimentpaketet servas för att först aktiveras uppe i omloppsbana. Resan varar mellan sju och trettio dagar, och startar då skyttelns huvudmotorer och två hjälpbärraketer samtidigt tänds. Skeppet lyfter från startplattan, som antingen kan vara belägen vid John F. Kennedy Space Center i Florida (för öst-västliga omloppsbana) eller Vandenberg Air Force Base i Kalifornien (nord-sydliga).

Vid en förutbestämd tidpunkt sprängs de två boosterna loss och faller tillbaka i fallskärmsför att återanvändas. Just innan man lägger sig på omloppsbana skjuts en mycket stor bränsletank loss och tuzlar förlorad tillbaka ner i atmosfären. Väl i omloppsbana används skyttelns raketmanövreringssystem i dock-

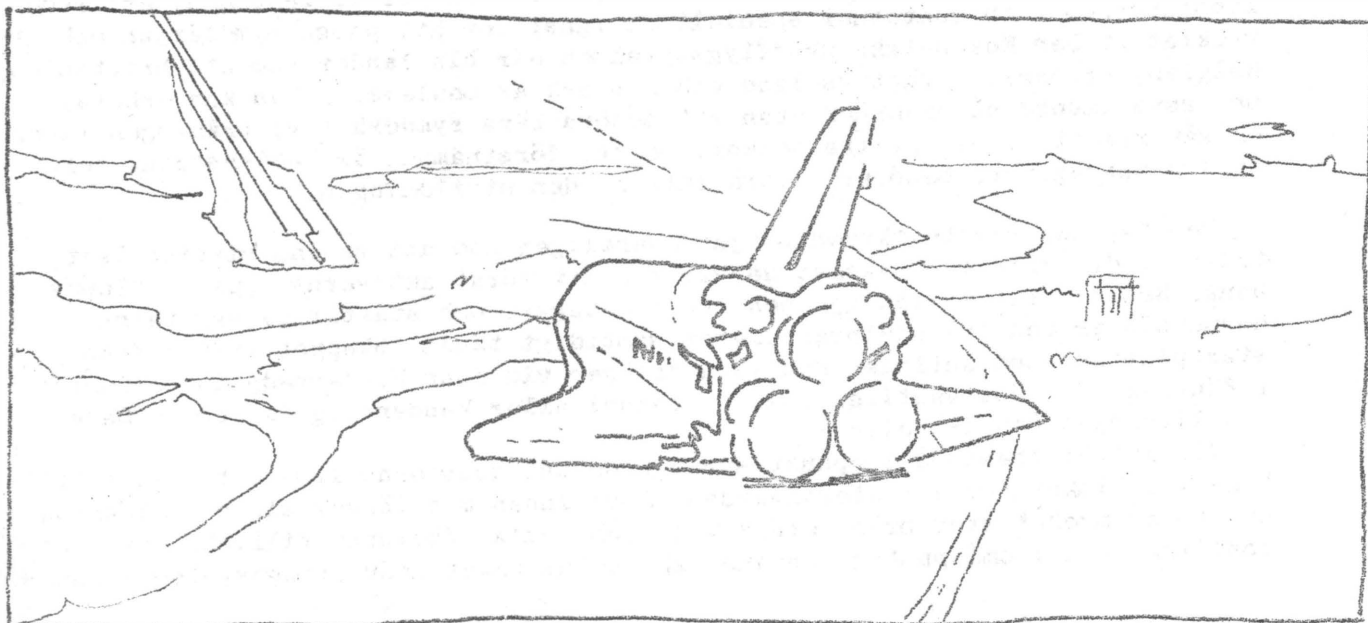
ningsmanövrar och liknande operationer. Rymdfärjan behöver nödvändigtvis inte följa en ballistisk bana tillbaka ner till Jorden. Den kan faktiskt justera sin kurs i sidled inom en gräns av 2035 km. Efter att ha landat tar skeppets översyn omkring två veckor varefter det är redo för nästa start.

Rymdskyttlen kan som sagt lyfta SPACELAB, men också ett rymdteleskop med en spegeldiameter av en meter till maximal höjd på 1000 km vilken också är skyttelns högsta omloppshöjd. Om så erfordras kan utrustning tas ombord som kan föra satelliter eller liknande längre bort från jorden. Utvecklingen av teleskopet sker vid Marshall Space Flight Center, Huntsville, Alabama och Goddard Space Flight Center, Greenbelt, Maryland, USA. Vidare uppdrag blir att flyga upp tele/tv-satelliter och utföra resursfotografering av kontinenterna, ta med sig ner utbrända satelliter, solenergiexperiment vilka inom en inte för avlägsen framtid kommer att resultera i ett byggande av flera kilometer vida solcellspaneler för vilka det behövs tusentals byggelement; ett påpekande om att solenergin kommer att fortsätta att stråla i tusentals, hundratusentals år, är väl knappast nödvändigt. Snart kommer även roterande rymd-

stationer som simulerar jordgravitationen att byggas, och då blir rymdfärjorna en naturlig länk mellan rymdbaserna och jorden. Interplanetariska rymdskroppar kommer att sättas ihop och startas ute i rymden; energiåtgången minskas.

Platsen är Kennedy Space Center, Florida, USA, tiden mars 1979. Kanske befinner sig någon av de män, Haise 43, Fullerton, 40, Engle 44 och Truly 39, uttagna för höstens landningsövningar med ENTERPRISE, kanske finns någon av dem ombord på den Orbiter 101 som badande i Floridas solgass avvaktar nedräkningen och så med ett öronbedövande vrål stiger mot himmelen, och därmed initierar en ny epok inom rymdfarten; inleder den nya tidens rymdfärder.

Källor: The Shuttle Era, NASA, Test Flight of the Space Shuttle Orbiter ENTERPRISE, NASA Careers (March 1977, Lyndon B. Johnson Space Center, Houston, USA)(Text och bild)

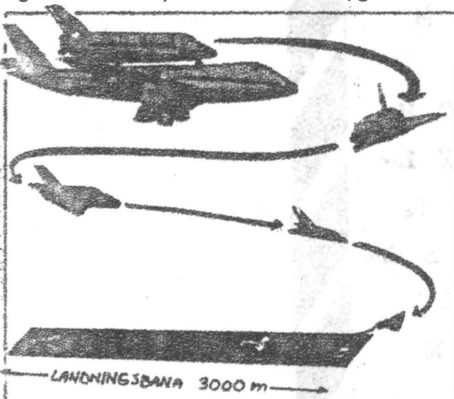
Tag skytteln ut i rymden!

Framtidens astronauter pendlar till månen

Apollo-raketerna är pensionsmässiga. I stället kommer den flygplansliknande "skytteln". Före 1980 kommer den nya farkosten att operera i rymden!

Skytteln blir den effektivaste och mest ekonomiska rymdfarkost som någonsin byggts. Den består av ett knippe raketer som bär en liten rymdfärja på ryggen. Av hela ekipaget är det bara färjan som slutligen når ut i rymden. Därifrån flyger den sedan tillbaka in genom

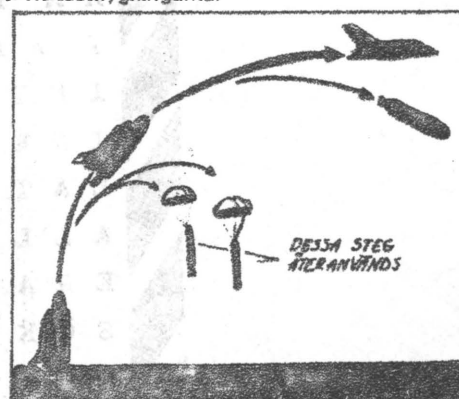
jordatmosfären och landar som ett flygplan. Samma rymdfärja skall kunna användas för många färder. Den skall tåla minst 100 resor till och från rymden. Förberedelserna för skytteln är långt gångna. Redan nästa år genomförs de första testflygningarna.

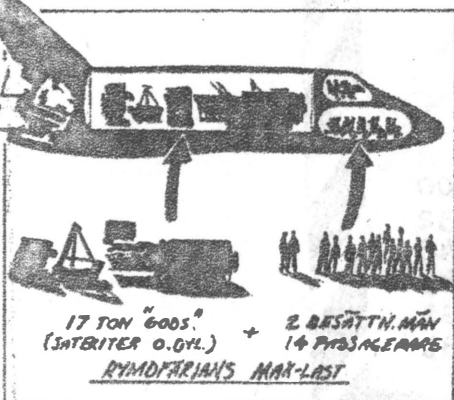
innan färjan skjuts ut i rymden kommer man att testa den genom att släppa den från högt flygande plan. Rymdfärjan behöver minst en 3 000 m lång bana för att landa.

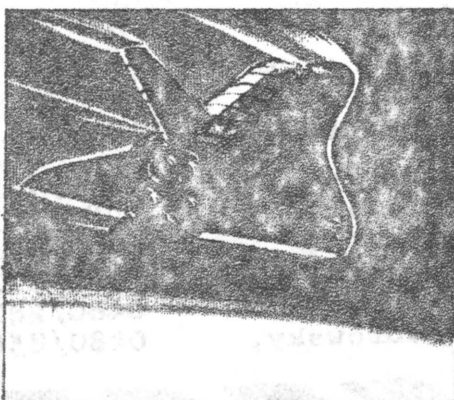
På startplattan kommer skytteln bara att vara hälften så hög som den gamla Apollobjäsen. Förutom rymdfärjan består skytteln av en huvudraket och två mindre bärraketer.

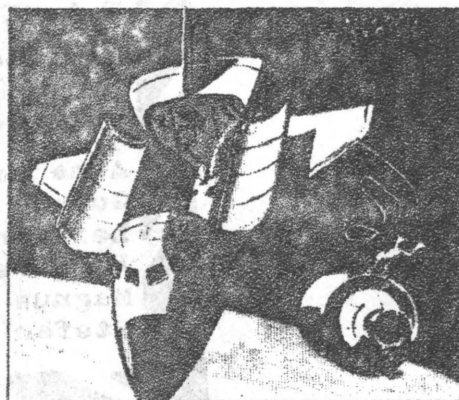
På 40 km höjd faller skytteln de båda mindre bärraketerna. Huvudraketen följer med tills färjan kommit ut i rymden. Den får sedan störta in och brinna upp i jordatmosfären.

Rymdfärjan blir 36 m lång med en vingbredd av 24 m. I storlek motsvarar den närmast en DC-9:a. Lasttrummet i färjan blir 4,5 m i diameter och 18 m långt. Där kan tio personer bekvämt resa ut i rymden som passagerare.

I motsats mot tidigare rymdfarkoster får färjan ett isolerande skal som skall tåla upprepade rymdfärder utan att bli förstört. Det isolerande skiktet byggs upp av aluminium-silikatfiber och blir segt och skrovligt.

Skytteln kommer att spara stora pengar åt oss i framtiden. Färjan kan ta med sig satelliter ut i rymden och lägga dem i deras rätta banor. Den blir också en utmärkt verkstad för trasiga satelliter utanför jorden.

Text: Anders Palm Teckningar: Sune Envall

UFO

ÄR EN REALITET SOM
I ALLA TIDER HAR
INTRESSERAT, FASCH-
NERAT OCH FÖRBRYL-
LAT MÄNSKLIQHETEN.
ALLA SOM ÄR INTRESS-
ERADE I ÄMNET, OCH
SÖKER YTTERLIGARE
KUNSKAP I DETTA
CELESTA FENOMEN
ÄR VÄLKOMNA ATT
TA KONTAKT MED
NÅGON AV OSS I:

KALMAR - ÖLANDS UFO - FÖRENING.

Arne Arvidsson,	0480/71500
Gunnar Schelin,	0485/10352
Leif Andersson,	0485/37148
Bert Petersson,	0485/37145
Magnus Björkman,	0480/28891
Stefan Dombrowsky,	0480/85635